

Toepassingsprofiel omgevingsverordening

Versie 0.97
Geonovum – KOOP

Datum 23 januari 2019

Colofon

OW-besluit	omgevingsverordening
Versie	0.97
Projectnaam	Standaard Officiële Publicaties met specifieke toepassing voor OW-besluiten
Projectnummer	PR04
Contactpersoon	Eric van Capelleveen
Auteur(s)	Luc de Horde, Wideke Boersma, Nienke Jansen, Erik Lubberink

Versiehistorie

Versie	Datum	Wijziging
0.96	1-9-2018	Nieuwe uniforme structuur en opmaak over alle TPOD's
0.96	1-9-2018	Diverse opmerkingen uit consultatie en werkgroepen verwerkt
0.96	1-9-2018	Update van generieke UML-diagrammen
0.96	1-9-2018	Actualisatie van IMOP-vocabulaire en waardelijsten
0.97	20-12-2018	Tekstverbeteringen, dubbelingen in de tekst verwijderd
0.97	20-12-2018	Beschrijving van betekenis van het begrip Regels in de toepassingsprofielen voor OW-besluiten met regels verbeterd
0.97	20-12-2018	Hoofdstuk 2 over uitgangspunten TPOD is herschreven
0.97	20-12-2018	Kenmerken in Tabel 2 aangevuld en aangepast
0.97	20-12-2018	Vastgelegd op welk niveau annotaties kunnen worden toegepast
0.97	20-12-2018	Verduidelijkt wat wordt bedoeld met uitbreidbare waardelijst
0.97	20-12-2018	Fouten uit de tabel met Regels voor tekstelementen gecorrigeerd
0.97	20-12-2018	Werking van Locatie en Werkingsgebied volledig opnieuw geschreven en kenmerken van Locatie toegevoegd
0.97	20-12-2018	Specifieke teksten werkingsgebieden van Functie en Activiteit vervangen door generieke teksten over stapeling van Locaties en Beschrijving werkingsgebied in woorden
0.97	20-12-2018	Lijst van veelgebruikte activiteiten vervangen door (uitbreidbare) waardelijst Activiteit
0.97	20-12-2018	Werking van de annotatie Omgevingsnorm beter beschreven
0.97	20-12-2018	Annotatie Beperkingengebied gemodelleerd en beschreven
0.97	20-12-2018	Beschrijvingen van de annotaties Thema en Onderwerp aangescherpt
0.97	20-12-2018	Thema wordt niet langer op kaart weergegeven
0.97	20-12-2018	Onderscheid gemaakt tussen de annotatie Regelkwalificatie en de eigenschap KwalificatieActiviteitRegel bij de annotatie Activiteit
0.97	20-12-2018	Werking Standaardfrase is gewijzigd. De presentatiestandaard voorziet er in dat de waarden op de kaart worden weergegeven. De regeltekst met daarin de standaardfrase blijft statisch.
0.97	20-12-2018	De uitwerking van het presentatiemodel voor de omgevingsverordening a.d.h.v. voorbeelden toegelicht
0.97	20-12-2018	Nieuw UML-model voor omgevingsverordening toegevoegd
0.97	20-12-2018	Specificatie van klassen en eigenschappen van annotaties voor omgevingsverordening
0.97	20-12-2018	Lijst met openstaande vragen en issues bijgewerkt, met name de openstaande besprekingspunten voor wat betreft opbouw, structuur en volgorde van tekstelementen, te hanteren begrippen, etc.
0.97	20-12-2018	Algemene regels gewijzigd in Algemene bepalingen, Begrippen gewijzigd in Begripsbepalingen, Meet- en rekenregels gewijzigd in Meet- en rekenbepalingen
0.97	20-12-2018	Bijlage 4 Implementatiemodel verwijderd, vervangen door tabel Specificatie van klassen en eigenschappen van annotaties voor omgevingsverordening in bijlage 3B

Versie	Datum	Wijziging
0.97	20-12-2018	UML klassediagram in bijlage 3 geactualiseerd en voorzien van een tabel met definities, eigenschappen, etc.
0.97	20-12-2018	Het woord Afbeelding als een van de onderdelen van de Inhoud van (regel)tekst vervangen door het woord Figuur om de tekst consistent te maken met IMOP
0.97	20-12-2018	De naam van annotatie Relatie gewijzigd in Relatiekwalificatie

Inhoud

1	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	8
1.1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	8
1.1.2	Digitaal Stelsel Omgevingswet	8
1.2	Toepassingsprofiel OW-besluit (TPOD)	9
1.3	Leeswijzer	10
2	Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten	11
2.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van OW-besluiten	11
2.2	OW-besluiten met en zonder regels	11
2.3	Betekenis van het begrip Regels in de toepassingsprofielen voor OW-besluiten met regels ..	12
2.4	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie	12
3	Inhoudelijke aspecten van de omgevingsverordening	13
3.1	Kenschets rechtsfiguur	13
3.2	Algemene kenmerken omgevingsverordening	13
3.3	De inhoud van de omgevingsverordening	16
3.3.1	Regels en onderwerpen omgevingsverordening	17
3.3.2	Regels en besluiten die leiden tot wijziging omgevingsplan	19
3.3.2.1	Meervoudig bronhouderschap	20
3.3.2.2	Vorbereidingsbesluit en voorbeschermingsregels	20
3.3.2.3	Projectbesluit en projectprocedure	20
3.3.3	Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit	20
3.3.4	Overgangsfase	21
4	Annoteren	22
4.1	Inleiding	22
4.2	Annotaties	22
4.2.1	Bekendmakingswet-annotaties	22
4.2.2	Omgevingswet-annotaties	22
4.2.3	Service-annotaties	22
4.3	Annotaties met een waardelijst	23
5	Vormgeving van de omgevingsverordening	24
5.1	Inleiding	24
5.2	Besluit en besluitonderdelen	24
5.2.1	Toelichting	24
5.2.1.1	Deel één: motivering	24
5.2.1.2	Deel twee: regels	24
5.2.1.3	Deel drie: artikelsgewijze en algemene toelichting	25
5.2.2	Norm	25
5.3	De besluitonderdelen die aan het toepassingsprofiel moeten voldoen	25
5.4	De actuele geldende versie van de omgevingsverordening	26
5.5	De geconsolideerde versie van de omgevingsverordening	26
5.6	Tekststructuur van de omgevingsverordening	26
5.6.1	Hoofdstructurering van de tekst	27

5.6.2	Structurering tekstelementen	27
5.6.2.1	Toelichting	27
5.6.2.2	Norm	28
5.6.3	Opschrift en nummering van de tekstelementen.....	29
5.6.3.1	Toelichting	29
5.6.3.2	Norm	29
5.6.4	Standaardindeling regeltekst omgevingsverordening	31
5.6.4.1	Toelichting	31
5.6.4.2	Norm	31
5.7	Locatie.....	31
5.7.1	Locatie en Werkingsgebied	32
5.7.1.1	Toelichting	32
5.7.1.2	Norm	33
5.7.2	Stapelning van Locaties	33
5.7.3	Beschrijving werkingsgebied in woorden	34
5.8	Toepassing van annoteren in de omgevingsverordening	35
5.8.1	Begripsbepalingen	35
5.8.1.1	Toelichting	35
5.8.1.2	Norm	36
5.8.2	Meet- en rekenbepalingen	36
5.8.2.1	Toelichting	36
5.8.2.2	Norm	37
5.8.3	Activiteit	37
5.8.3.1	Toelichting	37
5.8.3.2	Norm	38
5.8.4	Functies	38
5.8.4.1	Toelichting	38
5.8.4.2	Norm	40
5.8.5	Omgevingswaarde.....	40
5.8.5.1	Toelichting	40
5.8.5.2	Norm	42
5.8.6	Omgevingsnorm.....	42
5.8.6.1	Toelichting	42
5.8.6.2	Norm	45
5.8.7	Beperkingengebied	45
5.8.7.1	Toelichting	45
5.8.7.2	Norm	46
5.8.8	Thema	46
5.8.8.1	Toelichting	46
5.8.8.2	Norm	47
5.8.9	Onderwerp	47
5.8.9.1	Toelichting	47
5.8.9.2	Norm	47
5.8.10	Relatiekwalificatie.....	47
5.8.10.1	Toelichting	47
5.8.10.2	Norm	48
5.8.11	Verwijzing	49
5.8.11.1	Toelichting	49
5.8.11.2	Norm	49
5.8.12	Regelkwalificatie	49

5.8.12.1	Toelichting	49
5.8.12.2	Norm	50
5.9	Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden.....	51
6	Presentatiemodel toegepast op de omgevingsverordening	53
6.1	Principes van functioneel verbeelden	53
6.2	Presentatie van tekst	53
6.2.1	Presentatie van OW-besluiten met regels	53
6.2.2	Presentatie van tekst voor OW-besluiten zonder regels	53
6.3	Presentatie van geometrie van (werkings)gebieden	54
6.4	Uitwerking Presentatiemodel voor de omgevingsverordening	56
6.4.1	Activiteit	56
6.4.2	Functie	57
6.4.3	Omgevingswaarde.....	59
6.4.4	Omgevingsnorm.....	60
6.4.5	Onderwerp	62
6.4.6	Beperkingengebied	63
7	Openstaande vragen en issues	65
8	Bijlagen	67
Bijlage 1	Ontwerpkeuzen	68
Bijlage 2	Toelichting op hoofdlijnen van STOP en IMOP	69
Bijlage 3	UML klassediagrammen voor OW-besluiten	70
	A. UML klassediagram voor metadata van OW-besluiten	70
	B. UML klassediagram met annotaties voor de Omgevingsverordening	71
Bijlage 4	[Specifieke bijlagen per TPOD].....	85

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

In dit document gebruiken wij de term OW-besluit. Deze term staat voor 'besluiten en andere rechtsfiguren op grond van de Omgevingswet'. Voorheen werd hiervoor de term omgevingsdocument gebruikt.

1.1.1 *Nieuw stelsel omgevingsrecht*

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de OW-besluiten die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste OW-besluiten zijn:

- Algemene Maatregel van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regeling (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)
- Programma (Rijk, provincies en gemeenten)

In deze OW-besluiten staan verschillende soorten kaders, regels en/of kwalitatieve en kwantitatieve normen, bijvoorbeeld gericht op activiteiten van burgers en bedrijven in de fysieke leefomgeving.

1.1.2 *Digitaal Stelsel Omgevingswet*

Digitalisering is een ander belangrijk instrument voor het behalen van deze verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van het DSO en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

Het DSO zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak. Het DSO biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving. Via het DSO kunnen zij:

- informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.
- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de OW-besluiten die in het DSO zitten, waaronder omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en omgevingsplannen, projectbesluiten en programma's.

Om aan deze doelstellingen van het DSO te kunnen voldoen is het nodig om de OW-besluiten *machine-leesbaar* te maken en de vastgestelde gegevens *onderling uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat de OW-besluiten vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

De Omgevingswet biedt daartoe de mogelijkheid door het stellen van regels over de inrichting en vormgeving van de OW-besluiten, die worden vastgelegd in de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en het onderhavige document.

De standaard legt vast hoe de tekst moet worden ingedeeld en geannoteerd, hoe tekst aan locaties moet worden gekoppeld, welke waardelijsten van toepassing zijn en hoe het resultaat vervolgens uitgewisseld moet worden. Het is aan de bevoegde gezagen om de inhoud van de regels te bepalen.

1.2 Toepassingsprofiel OW-besluit (TPOD)

De Standaard Officiële Publicaties (STOP) bestaat in de basis uit drie modellen: Berichtenmodel, Presentatiemodel en Informatiemodel.

Het Informatiemodel voor Officiële Publicaties (IMOP) bevat de generieke, abstracte basis voor de beschrijving van de inhoud van officiële publicaties in officiële publicatiebladen van overheden, de daaruit afgeleide consolidaties en het daaraan gerelateerde berichtenverkeer. De structuur van het IMOP bestaat uit drie met elkaar samenhangende componenten die de basis vormen voor de opbouw en werking van elk OW-besluit:

- Tekststructuur: De tekstelementen van een officiële publicatie, zoals een hoofdstuk, artikel, lid of alinea;
- Locatie: Een met coördinaten afgebakend gebied die weergeeft waar een tekstonderdeel of annotatie zijn werking heeft;
- Annotatie: Toegevoegde gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die tekst machine-leesbaar maken en/of het mogelijk maken dat bepaalde gegevens op een kaart weergegeven worden.

Voor de algemene regels en richtlijnen voor de toepassing van IMOP in het domein van de Omgevingswet wordt voor elk OW-besluit een Toepassingsprofiel opgesteld, het zogenaamde TPOD. Een TPOD beschrijft de informatiekundige specificaties conform IMOP voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende OW-besluit. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het ontwikkelen van software ten behoeve van het opstellen van de afzonderlijke OW-besluiten. Het TPOD is primair bedoeld voor informatie-specialisten en beleidsmedewerkers van de

bevoegde gezagen, die de OW-besluiten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven. De praktijkrichtlijn voor het betreffende OW-besluit vult dit aan met aanwijzingen en voorbeelden voor de concrete toepassing van de standaard.

Voor elk TPOD is een aparte xml-versie geschreven, zodat softwareleveranciers op basis van universele codering software kunnen ontwikkelen ter ondersteuning van het opstellen van de OW-besluiten en voor mogelijke andere toepassingen.

Dit TPOD geeft uitwerking aan de omgevingsverordening en behoort bij een set van documenten die, als onderdeel van de STOP, ontwikkeld zijn voor het domein van de Omgevingswet:

- Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIM-OW);
- Een generiek Toepassingsprofiel (TPOD-generiek);
- Toepassingsprofielen (TPOD's) van andere OW-besluiten;
- Parameters bij de afzonderlijke TPOD's;
- Waardelijsten behorende bij de TPOD's;
- Praktijkrichtlijnen op basis van de TPOD's;
- Presentatiemodel;
- Berichtenmodel;
- Conformiteitsregels.

1.3 Leeswijzer

De doelstellingen van de Omgevingswet en het DSO zijn in dit hoofdstuk op hoofdlijnen toegelicht. Daarmee is het bredere kader en het doel van het TPOD geschetst. In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten voor het TPOD omschreven die de kaders vormen voor de structurering en standaardisering van de omgevingsverordening. De juridische en inhoudelijke kenmerken van de omgevingsverordening worden uitgewerkt in hoofdstuk 3 en bieden daarmee de basis voor de structurering ervan.

Na een toelichting op het concept van annoteren en de soorten annotaties in hoofdstuk 4, wordt in hoofdstuk 5 de structuur van de omgevingsverordening beschreven. Daarin wordt toegelicht hoe de omgevingsverordening gestructureerd moet worden om het machine-leesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar te maken.

In hoofdstuk 6 wordt beschreven hoe het presentatiemodel wordt toegepast op de omgevingsverordening en hoofdstuk 7 tenslotte bevat een lijst van punten en vragen die nog openstaan. In Bijlage 3 zijn voor de metadata en de annotaties van de omgevingsverordening UML klassediagrammen opgenomen.

De TPOD's voor alle OW-besluiten volgen dezelfde structuur en indeling, om de vergelijkbaarheid van de tekstblokken en het beheer daarvan nu en in de toekomst zo eenvoudig mogelijk te maken. Het kan zijn dat een paragraaf niet van toepassing is voor een bepaalde TPOD. In dat geval wordt dat ook in de betreffende paragraaf aangegeven.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van de omgevingsverordening. Voorbeelden daarvan zijn het aantal besluitonderdelen waaruit een besluit tot wijziging van de omgevingsverordening moet bestaan, de eigenschappen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en werkingsgebied wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide teksttypen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm.

2 Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten beschreven. Deze uitgangspunten zijn de bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. De informatie is met name beschrijvend van aard en dient als achtergrond voor de komende hoofdstukken, die voortborduren op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk.

2.1 Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van OW-besluiten

Het proces begint met een informeel deel dat bestaat uit participatie en (voor)overleg. Daarbij legt het bevoegde gezag dan wel een initiatiefnemer een voorstel, voornemen of een vraagstuk voor aan externe partijen, zoals bewoners en bedrijven uit de betreffende omgeving en andere bevoegde gezagen. Deze informele fase is vormvrij. Het bevoegd gezag (en de initiatiefnemer) kan zelf een medium kiezen voor participatie en/of overleg: een document, een website, een film etc.. In het informele deel van het proces kan een informele versie van het OW-besluit gebruikt worden. De STOP- en TPOD-standaarden maken dat mogelijk door ook een concept-versie van OW-besluiten aan te bieden.

Bij het opstellen van het OW-besluit ten behoeve van het formele deel van het proces moet gebruik gemaakt worden van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces.

Na het opstellen van het OW-besluit volgen publicatie en kennisgeving van het ontwerp van het OW-besluit en later de publicatie of bekendmaking van het definitieve besluit in de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (LVBB).

In de LVBB worden alleen ontwerp- en vastgestelde besluiten gepubliceerd respectievelijk bekendgemaakt. Op dit moment is nog onduidelijk of, en zo ja waar, zal worden voorzien in een omgeving waarin ook de OW-besluiten met niet-formele status beschikbaar gesteld en geraadpleegd kunnen worden.

2.2 OW-besluiten met en zonder regels

Er is onderscheid tussen OW-besluiten die regels bevatten, zoals de omgevingsverordening, en OW-besluiten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie.

OW-besluiten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest bevroegd worden. Daarom worden aan die OW-besluiten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevraging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden extra aandacht aan deze categorie als het gaat om tekststructuur, relatie met Locaties en weergave.

De OW-besluiten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de OW-besluiten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren.

De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in paragraaf 5.6.

2.3 Betekenis van het begrip Regels in de toepassingsprofielen voor OW-besluiten met regels

In de systematiek van de toepassingsprofielen voor OW-besluiten omvat het begrip Regels meer dan in het dagelijkse spraakgebruik het geval is. In de toepassingsprofielen voor OW-besluiten wordt het begrip Regels gebruikt voor het samenstel van de volgende twee onderdelen:

- Regeltekst:
Regeltekst is de kleinste zelfstandige eenheid van informatie in een OW-besluit met regels: een Artikel of een Lid.
- Informatieobjecten:
In OW-besluiten kan informatie worden opgenomen die niet in tekstuele vorm op een voor de mens leesbare manier weergegeven kan worden. Deze informatie wordt onderdeel van het OW-besluit door het in een informatieobject op te nemen: machine-leesbare informatie die met algemeen beschikbare software voor de mens leesbaar gemaakt kan worden. Informatieobjecten zijn in ieder geval:
 - de coördinaten die de werkingsgebieden van Regeltekst begrenzen;
Meer informatie over werkingsgebieden is te vinden in paragraaf 5.7.1 Locatie en Werkingsgebied.
 - de waarden die bepaalde typen normen uit de Regeltekst ter plaatse van de verschillende Locaties hebben;
Dit principe wordt beschreven in de paragrafen 5.8.5 en 5.8.6 die gaan over het annoteren van Omgevingswaarde en Omgevingsnorm.
 - kenmerken die Locaties betekenis geven;
Het gaat hier om het toevoegen van informatie die er voor zorgt dat het werkingsgebied van regeltekst over activiteit, functie, omgevingswaarde, omgevingsnorm, beperkingengebied en regeltekst met een bepaald onderwerp op een kaart weergegeven kunnen worden en dat duidelijk is dat die weergave op de kaart als zodanig geïnterpreteerd moet worden.
Zie hiervoor de onderdelen van paragraaf 5.8 die gaan over het annoteren van Activiteit, Functie, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm, Beperkingengebied en Onderwerp.

2.4 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie

OW-besluiten komen tot stand door het nemen van een initieel besluit (het eerste besluit waarbij een volledig OW-besluit wordt vastgesteld) dan wel, in het geval van de omgevingsverordening, door het nemen van besluiten tot wijziging van de omgevingsverordening van rechtswege. In beide gevallen kunnen de OW-besluiten vervolgens door wijzigingsbesluiten gewijzigd worden.

Omgevingsplannen, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen en omgevingsvisies moeten in geconsolideerde vorm beschikbaar gesteld worden. In de geconsolideerde versie worden alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt tot een doorlopende versie van het OW-besluit. In paragraaf 5.2 wordt het besluit tot vaststelling dan wel wijziging van het OW-besluit beschreven. Paragraaf 5.5 gaat nader in op de geconsolideerde versie. De werking van het wijzigen van OW-besluiten door middel van wijzigingsbesluiten en het consolideren is in detail beschreven in CIM-OP en in de STOP-TP-documentatie.

Een groot deel van de bepalingen van dit toepassingsprofiel is met name van toepassing op de geconsolideerde versie van het OW-besluit en minder op wijzigingsbesluiten. Een wijzigingsbesluit zal namelijk vooral het verschil met de vorige geconsolideerde versie laten zien.

3 Inhoudelijke aspecten van de omgevingsverordening

Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud de omgevingsverordening en heeft als doel de functionele elementen in het toepassingsprofiel te kunnen identificeren.

Paragraaf 3.1 schetst het karakter van de omgevingsverordening. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele elementen in het toepassingsprofiel.

In paragraaf 3.2 staan algemene kenmerken van de omgevingsverordening. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van de omgevingsverordening, maar beschrijven geen domein-specifieke zaken.

Paragraaf 3.3 beschrijft domein-specifieke kenmerken van de omgevingsverordening. Dit zijn niet alleen inhoudelijke kenmerken over de omgevingsverordening zelf. Waar relevant zijn ook kenmerken beschreven die aangeven hoe de omgevingsverordening zich verhoudt tot zaken in breder verband, bijvoorbeeld ten opzichte van andere instrumenten.

3.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten stellen elk (integraal) beleid en regels vast over de ontwikkeling, het gebruik, de bescherming en het beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving voor hun grondgebied. Zij leggen dit vast in één of meerdere OW-besluiten.

Elk van deze bestuursorganen heeft in het stelsel voor het omgevingsrecht zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende instrumenten, waaronder de OW-besluiten.

De provincie stelt regels over de fysieke leefomgeving en legt deze vast in één omgevingsverordening voor haar gehele grondgebied. De omgevingsverordening bevat in de eerste plaats de regels die op grond van de Omgevingswet worden gesteld en daarnaast ook regels over de fysieke leefomgeving die worden gesteld op grond van de Provinciewet en andere bijzondere wetten.

De omgevingsverordening zorgt ervoor dat het beleid en de doelen zoals opgenomen in de Omgevingswet, AMvB's en de provinciale omgevingsvisie en programma's doorwerken naar derden. De provincie kan daartoe in de omgevingsverordening algemeen bindende regels en instructieregels opnemen, omgevingswaarden vaststellen en beperkingengebieden aanwijzen.

Voor zover het gaat om regels waarmee functies aan locaties worden toegedeeld ligt het primaat bij het omgevingsplan. Het uitgangspunt is dat de provincie op dat punt alleen instructieregels opneemt in de omgevingsverordening over de inhoud van omgevingsplannen. Alleen als het onderwerp van zorg niet doelmatig en doeltreffend met een instructieregel of een instructie kan worden behartigd, kunnen in de omgevingsverordening regels worden gesteld over activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor de fysieke leefomgeving met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

3.2 Algemene kenmerken omgevingsverordening

In Tabel 1 tot en met Tabel 3 zijn de algemene kenmerken van de omgevingsverordening opgenomen. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over de omgevingsverordening wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest

essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten, niet om een volledig sluitende beschrijving te geven.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie
Grondslag rechtsfiguur	Artikel 2.6 Omgevingswet
Vorbereidingsprocedure	Toepassen afdeling 3.4 Awb verplicht
Tijdstip bekendmaking/ terinzagelegging vastgestelde omgevingsverordening	Door bestuursorgaan te bepalen
Inwerkingtreding	Inwerkingtreding op achtste dag na dag van bekendmaking of op in besluit aangegeven andere datum
Rechtsbescherming	<ul style="list-style-type: none"> • hoofdregel: geen bezwaar en beroep mogelijk • uitzondering: wel beroep mogelijk tegen onderdelen die het karakter hebben van een concretiserend besluit van algemene strekking.
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	Ja
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningplicht in het leven en/of bevat bepalingen waaraan aanvragen omgevingsvergunning rechtstreeks getoetst moeten worden	Ja
Rechtsfiguur bevat voor een ieder bindende regels	Ja

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie
Bevoegde bestuurslaag	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> • provincie • Rijk (via indeplaatsstelling)
Bestuursorgaan	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> • provinciale staten • gedeputeerde staten (na delegatie) • minister (via indeplaatsstelling)
Mogelijke statussen besluit tot vaststelling of wijziging omgevingsverordening (procedure-status)	<ul style="list-style-type: none"> • in voorbereiding¹ • vastgesteld • indien geen beroep mogelijk: onherroepelijk in werking

¹ Deze status is bedoeld voor het interne proces bij het bevoegde gezag en het informele deel van de procedure (participatie, samenwerking)

Onderwerp	Specificatie
Mogelijke documentversies besluit tot vaststelling of wijziging omgevingsverordening	<ul style="list-style-type: none"> • concept² • ontwerp • vastgesteld
Mogelijke statussen objecten geconsolideerde versie omgevingsverordening	<ul style="list-style-type: none"> • geheel in werking • geheel onherroepelijk in werking
OW-besluit kan rechtstreeks ander OW-besluit wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Ander OW-besluit kan rechtstreeks onderhavig OW-besluit wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Ja, voorbereidingsbesluit
Normadressaat	<ul style="list-style-type: none"> • gemeente • waterschap • GS
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	Ja
Onderdelen	Besluitonderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • Deel 1: Vaststellingsdocumenten en motivering • Deel 2: Regels • Deel 3: Algemene en artikelsgewijze toelichting
Tekststructuur besluitonderdelen	Deel 1 en 3: VrijeTekstStructuur Deel 2: RegelingStructuur (waarbij gestructureerd gebruik wordt gemaakt van de Aanwijzingen voor de Regelgeving).
Bij de omgevingsverordening vast te leggen algemene metadata	<ul style="list-style-type: none"> • Type OW-besluit • STOP-profielversie • TPOD-profielversie • Praktijkrichtlijnversie • Beleidsmatig verantwoordelijke overheid • Naam overheid • Bevoegd gezag • CBS-Code overheid • Grondslag • Documentversie • Toepassingsschaal • Ondergrondtype • Ondergronddatum • Naam besluit • Besluitnummer • Relatie ander besluit

² Deze documentversie is bedoeld voor het interne proces bij het bevoegde gezag en het informele deel van de procedure (participatie, samenwerking)

Onderwerp	Specificatie
Bij de omgevingsverordening vast te leggen procedure-informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Datum vaststelling • Datum bekendmaking • Startdatum terinzagelegging ontwerp • Einddatum terinzagelegging ontwerp • Startdatum beroepstermijn • Einddatum beroepstermijn • Datum inwerkingtreden • Datum onherroepelijk • Procedurestatus
De omgevingsverordening (het tweede deel van het besluit tot vaststelling/wijziging omgevingsverordening) en de geconsolideerde versie daarvan moet kunnen worden geraadpleegd	<ul style="list-style-type: none"> • Delegatiebesluit • Alle onderdelen van het besluit tot vaststelling/wijziging omgevingsverordening: <ul style="list-style-type: none"> ◦ deel 1: motivering besluit ◦ deel 2: instrument/ omgevingsverordening zelf (dit geldt alleen vanuit geconsolideerde versie) ◦ deel 3: artikelsgewijze en algemene toelichting • Beleidsregels over de uitleg en toepassing van omgevingsverordening • Uitspraak rechter over OW-besluit

Tabel 3 Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie
Vergelijkbaar met/ voortzetting van huidige rechtsfiguur	provinciale verordening ruimte (Wro) provinciale milieuverordening (Wet milieubeheer) provinciale waterverordening (Waterwet)
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	Ja, provinciale verordening
INSPIRE thema	Planned Land Use: SpatialPlan

3.3 De inhoud van de omgevingsverordening

In deze paragraaf wordt de inhoud van de omgevingsverordening beschreven, met in subparagraaf 3.3.1 een overzicht van de belangrijkste onderwerpen waarover in de omgevingsverordening regels moeten of kunnen worden gesteld.

Subparagraaf 3.3.2 beschrijft in hoofdzaak regels en besluiten van bestuursorganen die leiden tot wijziging van het omgevingsplan en in mindere mate ook de omgevingsverordening. Subparagraaf 3.3.3 heeft alleen betrekking op het omgevingsplan en is daarmee niet van toepassing voor de omgevingsverordening. Tenslotte wordt in subparagraaf 3.3.4 ingegaan op de overgang van de bestaande wet- en regelgeving naar de Omgevingswet.

3.3.1 Regels en onderwerpen omgevingsverordening

De Omgevingswet geeft geen sluitend overzicht van onderwerpen waarover in de omgevingsverordening regels gesteld moeten of kunnen worden. Wel is bepaald welke aspecten de fysieke leefomgeving in ieder geval omvat en welke gevolgen worden aangemerkt als gevolgen voor de fysieke leefomgeving.

In de wet staan vervolgens -soms expliciet, vaker ook impliciet- specifiekere bepalingen over de inhoud van de omgevingsverordening, zoals het aanwijzen van onderwerpen waarover regels alleen in een omgevingsverordening mogen worden opgenomen.

In de Omgevingswet is bepaald dat bij AMvB gevallen kunnen worden aangewezen:

- waarin regels over de fysieke leefomgeving alleen in de omgevingsverordening mogen worden opgenomen;
- waarin regels over de fysieke leefomgeving niet in de omgevingsverordening mogen worden opgenomen.

Het aanwijzen van deze gevallen zal plaatsvinden in het Invoeringsbesluit Omgevingswet. Deze gevallen zijn aangewezen in artikel 2.3 van het Omgevingsbesluit³. Naast de regels die, als ze worden gesteld, in de omgevingsverordening moeten worden opgenomen en de regels over onderwerpen die daarin niet mogen worden opgenomen, ontstaat als vanzelf ook een categorie regels over onderwerpen die in de omgevingsverordening kunnen worden opgenomen maar waarvan dat niet verplicht wordt gesteld. Over die onderwerpen kunnen regels ook in een (andere) verordening worden gesteld.

Tabel 4 biedt een overzicht van de belangrijkste regels en onderwerpen die de omgevingsverordening op grond van de Omgevingswet en de AMvB's moet, respectievelijk kan, bevatten. Voor de samenstelling van deze tabel is gebruik gemaakt van de Handreiking Omgevingsverordening (IPO, 2017). In bijlage II van deze handreiking is een uitgebreid overzicht opgenomen van regels en onderwerpen voor de omgevingsverordening.

Tabel 4 Bepalingen Omgevingswet en AMvB's over inhoud omgevingsverordening

Onderwerp	Bron	Karakterisering/ Toelichting
Cultureel erfgoed en Werelderfgoed	BKL	Verplicht uitwerken van instructieregels voor de bescherming van cultureel erfgoed en werelderfgoed
Natuurnetwerk, inclusief Natura 2000	BKL	Verplicht uitwerken van instructieregels voor de bescherming van het natuurnetwerk en de daarbinnen aangewezen Natura2000-gebieden
Lokaal spoor	BKL	Verplicht uitwerken van instructieregels voor de beperkingengebieden lokaal spoor

³ Zoals dat luidt na wijziging door de consultatieversie van het Invoeringsbesluit

Onderwerp	Bron	Karakterisering/ Toelichting
Luchthavens	BKL	Verplicht uitwerken van instructieregels voor de beperkingengebieden van luchthavens
Stiltegebieden	BKL	Verplicht uitwerken van instructieregels voor stiltegebieden
Grondwater	BKL	Verplicht uitwerken van instructieregels voor grondwaterbeschermingsgebieden
Regionale waterkeringen	BKL	Verplicht uitwerken van instructieregels met betrekking tot omgevingswaarden voor de veiligheid van regionale waterkeringen
Overstromingen	BKL	Verplicht uitwerken van instructieregels met betrekking tot omgevingswaarden voor de gemiddelde kans op overstroming van bij verordening aangewezen gebieden
Luchtkwaliteit	BKL	De mogelijkheid om strengere regels of aanvullende omgevingswaarden met betrekking tot luchtkwaliteit op te nemen
Ammoniak		Het opnemen van regels voor ammoniak verzuringsgevoelige gebieden
Instructieregels	Ow	Instructieregels over bevoegdheden van Gedeputeerde Staten, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • beoordelingsregels voor omgevingsvergunningen • regels voor de toepassing van een ontheffing • regels voor het vaststellen van een programma of projectbesluit

Onderwerp	Bron	Karakterisering/ Toelichting
Instructieregels	Ow	Opstellen van instructieregels voor waterschapsverordening en omgevingsplan, over: <ul style="list-style-type: none"> • een evenwichtige toedeling van functies • beoordelingsregels voor de vergunningverlening voor milieubelastende activiteiten • het verplicht (niet) opnemen van omgevingswaarden • het opnemen van maatwerkregels • monitoring • het beheer van watersystemen • de vergunningplicht in de waterschapsverordening
Provinciaal belang	Ow	Opstellen van regels voor onderwerpen met een provinciaal belang (gemeenteoverstijgend, subsidiariteitsbeginsel), zoals: <ul style="list-style-type: none"> • beheer van de provinciale weg • (verbod) op het ontgasen van binnenvaartschepen • verplicht zuiveren van gronden van distels • regels rondom gaswinning, windenergie, etc. • regels voor zorgvuldig ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit • regels over agrarische ontwikkelingen • regels over stedelijke ontwikkelingen • regels met betrekking tot leegstand

3.3.2 Regels en besluiten die leiden tot wijziging omgevingsplan

Een bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen, vaststellen en wijzigen van het OW-besluit waarvoor het op grond van de Omgevingswet is aangewezen als bevoegd gezag. In speci-

fieke gevallen hebben regels en besluiten van andere bestuursorganen invloed op dat OW-besluit. Zo kunnen Rijk, provincie en waterschap met een projectbesluit de regels van het omgevingsplan wijzigen.

In deze subparagraaf wordt vooral aandacht besteed aan de regels en besluiten die invloed hebben op het omgevingsplan. De complexiteit die hiermee samenhangt en de impact die de regels in het omgevingsplan hebben op initiatiefnemers, burgers, bedrijven en instellingen rechtvaardigen een nadere uitwerking. Derhalve zijn subparagrafen 3.3.2.1 en 3.3.2.3 niet van toepassing op de omgevingsverordening.

Voor de omgevingsverordening zijn overigens wel de bepalingen met betrekking tot het voorbereidingsbesluit en de voorbeschermingsregels van belang, welke in paragraaf 3.3.2.2 worden toegelicht.

3.3.2.1 Meervoudig bronhouderschap

Deze subparagraaf is niet van toepassing op de omgevingsverordening.

3.3.2.2 Voorbereidingsbesluit en voorbeschermingsregels

Op grond van artikelen 4.15 Ow kunnen provinciale staten en gedeputeerde staten (in delegatie) een voorbereidingsbesluit nemen dat de omgevingsverordening wijzigt met voorbeschermingsregels. Deze kunnen alleen inhouden:

- a het verbod om bepaalde activiteiten te verrichten die op grond van de omgevingsverordening zijn toegestaan maar nog niet plaatsvinden, waarbij melding of vergunning kan worden vereist om de activiteit te verrichten;
- b de aanwijzing van onderwerpen waarvoor maatwerkvoorschriften gesteld kunnen worden of voorschriften aan vergunning kunnen worden verbonden;
- c het buiten toepassing verklaren van regels van de omgevingsverordening die in strijd zijn met voorbeschermingsregels als genoemd onder a of b.

Deze voorbeschermingsregels vervallen op de volgende manieren:

- a na een jaar en zes maanden, dus van rechtswege, of
- b als binnen een jaar en zes maanden het besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening waarvan de voorbeschermingsregels deel uitmaken is bekendgemaakt: op het tijdstip waarop dat besluit in werking treedt of is vernietigd.

Onderzocht wordt nog of het mogelijk is dat in sommige gevallen het vervallen van voorbeschermingsregels na afloop van de periode van een jaar en zes maanden automatisch in de geconsolideerde versie van de omgevingsverordening wordt verwerkt. In andere gevallen zal daarvoor een bericht van het bevoegd gezag nodig zijn. Ook wordt nog onderzocht of voorbeschermingsregels als zodanig gemarkeerd moeten worden, bijvoorbeeld met een daarop gerichte annotatie. Opgemerkt wordt dat voor het voorbereidingsbesluit een afzonderlijk toepassingsprofiel wordt opgesteld.

3.3.2.3 Projectbesluit en projectprocedure

Deze subparagraaf is niet van toepassing op de omgevingsverordening.

3.3.3 Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit

Deze subparagraaf is niet van toepassing op de omgevingsverordening.

3.3.4 *Overgangsfase*

Er is niet voorzien in overgangsrecht voor de omgevingsverordening. Streven is dat de provincies hun omgevingsverordeningen op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben vastgesteld.

4 Annoteren

4.1 Inleiding

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die tekst machine-leesbaar maken en/of het mogelijk maken dat bepaalde gegevens op een kaart weergegeven worden. De gegevens worden dus niet direct in de lopende, voor de mens leesbare, tekst weergegeven. Dit hoofdstuk gaat over het annoteren van OW-besluiten.

Voor OW-besluiten met regels geldt dat annotaties kunnen worden toegepast op het niveau van de Regeltekst (de kleinste zelfstandige eenheid van informatie in een OW-besluit met regels: Artikel en Lid) en van de Juridische Regel (een onderdeel van een Regeltekst). Dit geldt niet voor de annotaties Regelkwalificatie, Onderwerp en Thema, die alleen kunnen worden toegepast op een Regeltekst.

Een overzicht van alle mogelijke annotaties is opgenomen in het UML (Unified Modeling Language) klassediagram en de bijbehorende tabel (Tabel 8) in Bijlage 3B.

4.2 Annotaties

In het samenstel van STOP en TPOD onderscheiden we drie categorieën van annotaties:

- Bekendmakingswet-annotaties
- Omgevingswet-annotaties
- Service-annotaties

4.2.1 *Bekendmakingswet-annotaties*

Bekendmakingswet-annotaties zijn nodig om te kunnen bekendmaken en te kunnen publiceren en om besluiten te kunnen consolideren. Wanneer deze annotaties niet zijn aangebracht, zal de LVBB het besluit of de publicatie weigeren omdat het proces van bekendmaken en consolideren niet geautomatiseerd uitvoerbaar is. Onder deze categorie vallen de metadata die het besluit beschrijven (zoals het bestuursorgaan dat het besluit genomen heeft, de datum waarop het besluit is genomen en de gebruikte versie van de standaard) en de annotatie die de (regel)tekst verbindt met het bijbehorende werkingsgebied.

4.2.2 *Omgevingswet-annotaties*

Omgevingswet-annotaties maken het mogelijk dat het DSO op de beoogde wijze kan functioneren. Voorbeelden zijn het annoteren van Activiteit, Functie en Omgevingswaarde. Hierdoor is het bijvoorbeeld mogelijk om de regels in het DSO activiteitgericht te bevragen. Deze annotatiesoort zorgt er ook voor dat de werkingsgebieden van regels op een kaart worden weergegeven. De presentatiestandaard gebruikt deze annotaties om te bepalen met welk symbool (kleur, lijntype, vlakarcering, etc.) het werkingsgebied wordt weergegeven. Dit zorgt er voor dat wordt voldaan aan de eis dat een besluit kenbaar moet zijn.

4.2.3 *Service-annotaties*

Service-annotaties zijn annotaties die gebruikers een meer gedetailleerd inzicht bieden, maar niet noodzakelijk zijn om het DSO op de beoogde wijze te laten functioneren. Voorbeelden van deze soort zijn de annotaties Regelkwalificatie (geeft bv. aan dat een regel een vergunningplicht of een meldingsplicht bevat), Thema en Onderwerp.

4.3 Annotaties met een waardelijst

Bij veel eigenschappen van annotaties hoort een lijst met vooraf gedefinieerde waarden die de eigenschap kan aannemen. De waarden staan niet in de objectencatalogus, maar in een waardelijst. Om uniformiteit te bevorderen worden zoveel mogelijk eenduidige begrippen gebruikt.

Waardelijsten zijn er in twee vormen: limitatief en uitbreidbaar. In de toepassingsprofielen voor de OW-besluiten bedoelen we daar het volgende mee.

- limitatieve waardelijst: er moet een waarde gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden, er mag geen waarde gebruikt worden die niet op de lijst voorkomt;
- uitbreidbare waardelijst: er is een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, wordt een eigen waarde gekozen.

In paragraaf 5.8 is per annotatie aangegeven voor welke eigenschappen een waardelijst geldt en of deze limitatief of uitbreidbaar is. Tabel 8 in Bijlage 3 laat dat nogmaals in tabelvorm zien.

5 Vormgeving van de omgevingsverordening

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het model van de omgevingsverordening en voorziet in de vertaling van (een deel van) de kenmerken van Tabel 1 tot en met Tabel 4 uit hoofdstuk 3 naar het model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe de omgevingsverordening zodanig gestructureerd wordt, dat het machine-leesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Achtereenvolgens worden besluit, besluitonderdelen en geldende en geconsolideerde versie (5.2 t/m 5.5), de tekststructuur van de omgevingsverordening (5.6), Locatie (5.7), de toepassing van specifieke annotaties in de omgevingsverordening (5.8) en de standaardfrase beschreven. Deze onderdelen zijn gebaseerd op IMOP en de UML-diagrammen, als beschreven in Bijlage 3.

5.2 Besluit en besluitonderdelen

Deze paragraaf geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een omgevingsverordening of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

5.2.1 Toelichting

Het besluit waarbij een omgevingsverordening of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat uit twee onderdelen. Facultatief kan daar een derde deel aan worden toegevoegd.

5.2.1.1 Deel één: motivering

Deel één van het besluit bestaat uit de motivering van het besluit tot vaststelling c.q. wijziging van de omgevingsverordening. Dit deel is onderdeel van een combinatie van het statenbesluit, het statenvoorstel en de toelichting met bijlagen. Dit deel begint met de overwegingen die leiden tot het nemen van het besluit. Vervolgens wordt een inhoudelijke motivering van het besluit gegeven. Hierin wordt bijvoorbeeld aangegeven op welke onderdelen de omgevingsverordening wordt aangepast en waarom, en wordt verwezen naar voor die wijzigingen relevant beleid uit de omgevingsvisie van het Rijk of de provincie zelf. Er wordt toegelicht op welke wijze gevolg is gegeven aan de van toepassing zijnde instructieregels en instructies van het Rijk.

Ter ondersteuning van de motivering kunnen bijlagen met onderzoeksgegevens en bescheiden bij dit eerste deel van het vaststellingsbesluit gevoegd zijn.

5.2.1.2 Deel twee: regels

Het tweede deel van het besluit bestaat uit de regels die deel gaan uitmaken van de omgevingsverordening. De regels bestaan in ieder geval uit de Regeltekst, de daarbij behorende werkingsgebieden (de gebieden waar de afzonderlijke regels gelden en die worden begrensd door coördinaten) en de verplichte annotaties. Bij dit tweede deel kunnen bijlagen worden gevoegd.

In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit tweede deel concreet aangegeven op welke wijze de omgevingsverordening wordt aangepast. Aangegeven wordt welke regels worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere regels. Dit deel van het vaststellings- of wijzigingsbesluit is vergelijkbaar met de wijziging van een wet of een verordening.

5.2.1.3 *Deel drie: artikelsgewijze en algemene toelichting*

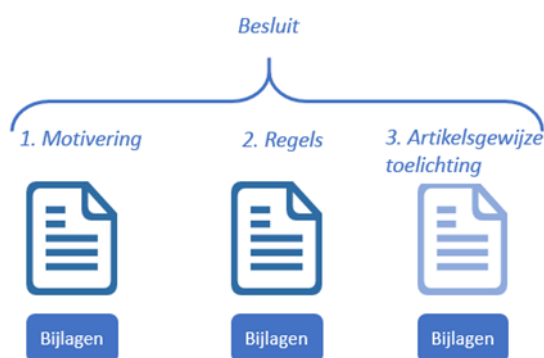
Aan het besluit kan een derde deel worden toegevoegd in de vorm van een algemene toelichting en/of een artikelsgewijze toelichting. Beide zijn facultatief en dus niet verplicht.

In de algemene toelichting kunnen bijvoorbeeld gegevens over de provincie worden toegevoegd en een beschouwing over de visie van de provincie op de omgevingsverordening (globaal of gedetailleerd, de wijze waarop invulling is gegeven aan de provinciale beleidsvrijheid, etc.). Voor de opbouw van de tekst kan gebruik worden gemaakt van vormvrije tekstdelen (alinea's). Wanneer dat nodig is kan bij een wijziging van de regels van het omgevingsplan ook de algemene toelichting worden geactualiseerd. Als dat gewenst is kunnen ook aan deel 3 bijlagen worden toegevoegd.

Als de provincie bij de eerste vaststelling van een omgevingsverordening kiest voor een artikelsgewijze toelichting, bestaat het derde deel van het besluit uit de volledige artikelsgewijze toelichting voor elke regel die in de omgevingsverordening is opgenomen. Dit derde deel van het vaststellingsbesluit komt overeen met de artikelsgewijze toelichting zoals die bij wetten en verordeningen gebruikelijk is.

Bij een besluit tot wijziging van regels in de omgevingsverordening zullen ook wijzigingen worden aangebracht in de geconsolideerde artikelsgewijze toelichting.

De besluitonderdelen zijn schematisch weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1 Schematische weergave besluitonderdelen

5.2.2 *Norm*

Het besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening bestaat uit ten minste twee en ten hoogste drie onderdelen, met de volgende inhoud:

- Deel een: vaststellingsdocumenten en motivering, verplicht onderdeel
- Deel twee: omgevingsverordening, verplicht onderdeel
- Deel drie: artikelsgewijze toelichting met optioneel algemene toelichting, onverplicht onderdeel.

5.3 De besluitonderdelen die aan het toepassingsprofiel moeten voldoen

De omgevingsverordening moet, zowel in de vorm van de afzonderlijke delen van de besluiten tot wijziging of vaststelling ervan als in de geconsolideerde vorm, in het DSO goed raadpleegbaar en bruikbaar zijn. Daarom moeten het tweede deel van het besluit en de geconsolideerde versie in hoge mate gestructureerd en van (extra) intelligentie voorzien zijn; kortom ze moeten aan STOP en TPOD voldoen. Om de artikelsgewijze toelichting bij het juiste artikel te kunnen raadplegen

moet ook het (facultatieve) derde deel van het besluit gestructureerd zijn en aan de standaarden voor OW-besluiten voldoen. Het eerste deel van het besluit moet aan STOP voldoen.

5.4 De actuele geldende versie van de omgevingsverordening

De tweede delen van alle opeenvolgende besluiten tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening vormen samen de actueel geldende omgevingsverordening waaraan rechten en plichten kunnen worden ontleend.

De in het eerste deel opgenomen motivering en de daarbij behorende gegevens en bescheiden, over bijvoorbeeld onderzoek en zienswijzen, maken geen deel uit van de omgevingsverordening in juridische zin. Dat geldt ook voor de artikelsgewijze en de algemene toelichting uit het (facultatieve) derde deel van het vaststellingsbesluit. Deze delen van de omgevingsverordening zijn niet juridisch bindend. Wel kunnen deze delen uiteraard een rol spelen bij de interpretatie van de regels van de omgevingsverordening.

5.5 De geconsolideerde versie van de omgevingsverordening

Naast de verzameling van tweede delen van alle besluiten tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening die samen het juridisch geldende omgevingsverordening vormen, is er ook een geconsolideerde versie van de omgevingsverordening. In de terminologie van de bekendmakingsregelgeving wordt zo'n geconsolideerde versie ook wel de regeling genoemd. In de geconsolideerde versie worden alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt tot een doorlopende versie van de omgevingsverordening.

De geconsolideerde versie vormt de basis voor de weergave van de regeling in de LVBB en van de omgevingsverordening dat in het DSO te raadplegen is. De geconsolideerde versie van de regels van de omgevingsverordening bestaat uit de regeltekst, metadata, informatie-objecten en functionele annotaties. Wanneer bij het tweede deel bijlagen zijn bijgevoegd worden die in de geconsolideerde versie opgenomen; wijzigingen die door het besluit in bestaande bijlagen worden aangebracht (aanpassingen in bestaande bijlagen of het geheel verwijderen van één of meer bijlagen) worden in de geconsolideerde versie verwerkt.

De wijzigingen in de (facultatieve) artikelsgewijze toelichting op de regels en de algemene toelichting worden verwerkt in de geconsolideerde, digitaal raadpleegbare artikelsgewijze en algemene toelichting op de omgevingsverordening die ook via het DSO te raadplegen is. Naast de geconsolideerde versie van de omgevingsverordening zijn ook alle opeenvolgende besluiten tot wijziging van de omgevingsverordening volledig langs digitale weg te raadplegen.

5.6 Tekststructuur van de omgevingsverordening

In het IMOP is een volledige beschrijving van het IMOP-tekstmodel opgenomen. Het IMOP-tekstmodel benoemt tekstobjecten en beschrijft de structuur waarin die tekstobjecten toegepast kunnen worden. Het tekstmodel geldt voor alle officiële overheidspublicaties. Specifieke typen publicaties hebben een specifiek profiel op het IMOP tekstmodel. IMOP onderscheidt twee soorten Tekststructuren:

- RegelingStructuur: teksten met regels, oftewel een artikelsgewijze opzet;
- VrijeTekstStructuur: teksten zonder regels, die een vrijere opzet kennen.

In dit document wordt beschreven hoe het IMOP-tekstmodel op de omgevingsverordening moet worden toegepast.

De specificering van de structuur van een omgevingsverordening vindt plaats in drie stappen:

- 1 Hoofdstructurering van de tekst
- 2 Benoemen van tekstelementen
- 3 Volgorde van de tekstelementen

In de hierna volgende subparagrafen zijn deze drie stappen uitgewerkt voor de tekst van de omgevingsverordening. Tot slot wordt aangegeven welke regels gelden voor nummering en titels van de tekstelementen, gevolgd door een voorbeeld van de mogelijkheden.

5.6.1 *Hoofdstructurering van de tekst*

De omgevingsverordening zelf, dus het tweede deel van ieder besluit tot vaststelling c.q. wijziging van de omgevingsverordening, én de geconsolideerde versie van de omgevingsverordening bestaan uit regels en kennen derhalve een RegelingStructuur, oftewel een artikelsgewijze opzet. Bij de omgevingsverordening horen ook een motivering (het eerste deel van het vaststellings- of wijzigingsbesluit) en facultatief een algemene en artikelsgewijze toelichting (het derde deel van het vaststellings- of wijzigingsbesluit). Deze hebben een VrijeTekstStructuur. Eventuele bijlagen bij de omgevingsverordening en bij de motivering hebben een VrijeTekstStructuur.

5.6.2 *Structurering tekstelementen*

De beschrijving van de tekstelementen en de regels daarvoor gelden op dit moment alleen voor de geconsolideerde versie van de omgevingsverordening.

5.6.2.1 *Toelichting*

De tekstelementen die kunnen worden gebruikt voor de structurering van (het lichaam van⁴) de regeltekst van de omgevingsverordening zijn Document, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel en Lid. Deze tekstelementen zijn ontleend aan de Aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzingen 3.54, 3.56, 3.57, 3.58, 3.59), met enige nadere specificaties en toevoegingen. Deze tekstelementen worden vervolgens verder ingevuld met inhoud die kan bestaan uit Alinea, Figuur, Lijst en Tabel.

De indeling werkt als volgt:

- 1 Document is het overkoepelende element, de kapstok waar alle regels van de omgevingsverordening onder hangen.
- 2 Hoofdstuk en Artikel komen altijd voor.
- 3 Als er behoefte is aan een groepering van Artikelen in een Hoofdstuk wordt Afdeling gebruikt.
- 4 In hoofdstukken waarin een onderverdeling in Afdelingen niet volstaat (bijvoorbeeld vanwege de omvang van het hoofdstuk of de verscheidenheid aan onderwerpen in het hoofdstuk) wordt Paragraaf gebruikt; dit tekstonderdeel komt dan tussen Afdeling en Artikel.
- 5 Bij behoefte aan nog verder gaande onderverdeling wordt Titel gebruikt; dit tekstonderdeel komt dan tussen Hoofdstuk en Afdeling.
- 6 Een nog verder gaande onderverdeling kan bereikt worden door gebruik te maken van Subparagraaf en Subsubparagraaf; deze tekstelementen komen tussen Paragraaf en Artikel.

⁴ Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in IMOP

- 7 Artikelen kunnen worden onderverdeeld in Leden.
- 8 Leden kunnen niet worden onderverdeeld in Subleden, in het model komt Sublid namelijk niet voor.
- 9 Concrete regeltekst kan alleen voorkomen onder Artikel en Lid: de Inhoud.
- 10 Inhoud bestaat uit Alinea, Figuur, Lijst en Tabel; deze kunnen alleen voorkomen onder Artikel en Lid.
- 11 Lijsten kunnen in meerdere niveaus gebruikt worden, zogenaamde geneste lijsten.
- 12 Voet- en eindnoten zijn niet toegestaan.

5.6.2.2

Norm

Voor tekstelementen gelden de regels uit Tabel 5.

Tabel 5 Regels voor tekstelementen en hun invulling

Type tekstelement	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Document	1	Nvt		
Boek	0	-	-	
Deel	0	-	-	
Hoofdstuk	1..n	Document	Titel, Afdeling, Artikel	Boek, Deel, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Titel	0..n	Hoofdstuk	Afdeling	Boek, Deel, Hoofdstuk, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel
Afdeling	0..n	Hoofdstuk, Titel	Paragraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Paragraaf	0..n	Afdeling	Subparagraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling
Subparagraaf	0..n	Paragraaf	Subsubparagraaf, Artikel,	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf
Subsubparagraaf	0..n	Subparagraaf	Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf. Subparagraaf
Artikel	1..n	Hoofdstuk, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf	Lid, Alinea, Figuur, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf

Type tekstelement	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Lid	0..n	Artikel	Alinea, Figuur, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf.
Alinea	1..n	Artikel, Lid	-	
Figuur	0..n	Artikel, Lid	-	
Lijst	0..n	Artikel, Lid	-	
Tabel	0..n	Artikel, Lid	-	

5.6.3 Opschrift en nummering van de tekstelementen

Ten behoeve van de leesbaarheid en een goede oriëntatie in de tekst krijgen de tekstelementen van de omgevingsverordening een Kop die bestaat uit een aantal Kopelementen.

5.6.3.1 Toelichting

Kopelementen bestaan uit een Label (de naam van het type tekstelement, zoals Hoofdstuk en Artikel), een Nummer en een Opschrift. Met uitzondering van Lid moeten alle tekstelementen worden voorzien van een opschrift; over het algemeen kan het bevoegd gezag het Opschrift zelf kiezen. Lijsten kunnen voorkomen Artikelen en Leden. Er gelden regels voor het maximum aantal niveaus in Lijsten en de nummering van Lijsten.

5.6.3.2 Norm

Koppen

De verschillende tekstelementen moeten worden voorzien van een Kop. Een Kop bevat de volgende Kopelementen:

- Label: de tekstuele aanduiding van het type van het tekstelement
- Nummer: de unieke, numerieke aanduiding van het tekstelement
- Opschrift: de tekstuele aanduiding van het tekstelement, waarmee de inhoud van het onderdeel beknopt wordt aangeduid⁵.

Toegepast op de tekstelementen die in het omgevingsverordening zijn toegestaan gelden voor de Kop de onderstaande regels, waarbij geldt dat alle onderdelen verplicht zijn, tenzij expliciet anders is vermeld.

- Hoofdstuk:
 - Label: Hoofdstuk
 - Nummer: Hoofdstukken worden opeenvolgend genummerd in Arabische cijfers, achter het cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift:
 - Hoofdstuk 1 heeft het Opschrift Algemene bepalingen
 - Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van de overige hoofdstukken.

⁵ Aanwijzing 3.57 van de Aanwijzingen voor de regelgeving

- Titel:
 - Label: Titel
 - Nummer: De nummering van Titels begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin de Titel voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Titels in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Titels.
- Afdeling:
 - Label: Afdeling
 - Nummer:
 - In het geval dat tussen Hoofdstuk en Afdeling Titel voorkomt: De nummering van Afdelingen begint met het samengestelde nummer van de Titel waarin de Afdeling voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Afdelingen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - In het geval dat tussen Hoofdstuk en Afdeling geen Titel voorkomt: De nummering van Afdelingen begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin de Afdeling voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Afdelingen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Afdelingen.
- Paragraaf:
 - Label: Paragraaf (in verband met de weergave in verschillende browsers is het paragraafteken niet toegestaan).
 - Nummer: De nummering van Paragrafen begint met het samengestelde nummer van de Afdeling waarin de Paragraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Paragrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Paragrafen.
- Subparagraaf:
 - Label: Subparagraaf
 - Nummer: De nummering van Subparagrafen begint met het samengestelde nummer van de Paragraaf waarin de Subparagraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Subparagrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subparagrafen.
- Subsubparagraaf:
 - Label: Subsubparagraaf
 - Nummer: De nummering van Subsubparagrafen begint met het samengestelde nummer van de Subparagraaf waarin de Subsubparagraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Subsubparagrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subsubparagrafen.
- Artikel:
 - Label: Artikel
 - Nummer: De nummering van Artikelen begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin het Artikel voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Artikelen in Arabische cijfers. Achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie. NB: De nummering van Artikel wordt dus alleen bepaald door de plaats van het Artikel in het Hoofdstuk en niet door de positie van het Artikel in Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf of Subsubparagraaf.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Artikelen.

- Lid:
 - Label: n.v.t.
 - Nummer: Leden worden per artikel olopend genummerd in Arabische cijfers, waarbij het eerste lid van ieder artikel het nummer 1 krijgt. Achter het cijfer komt een punt.
 - Opschrift: Bij Lid kan een Opschrift worden toegevoegd maar dat is niet verplicht. Wanneer gebruik gemaakt wordt van een Opschrift is het bevoegd gezag vrij in de keuze van het Opschrift van Leden.

Lijsten:

Voor Lijsten gelden de volgende regels:

- Voorkomen: Lijsten mogen voorkomen onder Artikel en Lid.
- Een Lijst wordt altijd voorafgegaan door een alinea met inleidende tekst.
- Niveaus: Lijsten mogen in ten hoogste drie niveaus gebruikt worden.
- Nummer: De onderdelen van de Lijst op het eerste niveau worden aangegeven met letters, op het tweede niveau met Arabische cijfers en op het derde niveau met Romeinse cijfers.
- Lijstitems: Het aantal Lijstitems per niveau is onbeperkt.
- Opschrift: n.v.t.

5.6.4 Standaardindeling regeltekst omgevingsverordening

De omgevingsverordening kent in beperkte mate een voorgeschreven inhoudsopgave. In de navolgende subparagrafen wordt dat toegelicht en wordt de norm geformuleerd die dit toepassingsprofiel op dit punt stelt.

5.6.4.1 Toelichting

Om het bestuursorgaan de mogelijkheid te bieden de omgevingsverordening naar eigen inzicht in te delen schrijft dit toepassingsprofiel slechts een zeer beperkte vorm van standaardinhoudsopgave voor. De enige verplichting is dat ieder de omgevingsverordening een eerste hoofdstuk heeft met het opschrift 'Algemene bepalingen'. Uitgangspunt is dat in hoofdstuk 1 'Algemene bepalingen' alleen algemene bepalingen worden opgenomen waarvan het werkingsgebied het hele werkingsgebied van de omgevingsverordening is.

Doel van dit uitgangspunt is tweeledig. Enerzijds wordt het gehanteerd om ervoor te zorgen dat een gebruiker alle regels die op een locatie gelden gepresenteerd krijgt. Anderzijds voorkomt dit uitgangspunt dat een gebruiker die de regels die voor een bepaalde locatie gelden wil raadplegen ook allerlei regels te zien krijgt die daar niet van toepassing zijn, alleen omdat ze als algemene bepaling zijn geformuleerd zonder er een specifiek werkingsgebied aan te koppelen. In hoofdstuk 1 'Algemene bepalingen' komt verplicht een artikel Begripsbepalingen en facultatief een artikel Meet- en rekenbepalingen voor.

5.6.4.2 Norm

Iedere omgevingsverordening kent in ieder geval een hoofdstuk 1 Algemene bepalingen, met in dat hoofdstuk in ieder geval een artikel Begripsbepalingen en facultatief een artikel Meet- en rekenbepalingen.

5.7 Locatie

In deze paragraaf worden de betekenis en werking van Locatie uitgelegd en wordt aangegeven welke eigenschappen voor Locatie nodig zijn (paragraaf 5.7.1), wordt de stapeling van Locaties beschreven (paragraaf 5.7.2). Tot slot komt de beschrijving van werkingsgebieden in woorden aan de orde (paragraaf 5.7.3).

5.7.1 *Locatie en Werkingsgebied*

5.7.1.1 *Toelichting*

Een Locatie is een met coördinaten afgebakend gebied of object. Locatie bevat één of meer geometrieën. Een Locatie kan aan een inhoudelijke annotatie gekoppeld worden en kan aan de tekst gekoppeld worden.

Belangrijk is te vermelden dat het object Locatie een STOP-gegeven is. Vanwege de centrale rol die Locatie speelt in de toepassingsprofielen in het domein van de Omgevingswet, wordt Locatie ook in dit TPOD beschreven. Een gedetailleerdere toelichting van Locatie is te vinden in de STOP-documentatie.

Locatie en inhoudelijke annotatie

Een Locatie duidt de geometrische afbakening aan van enkele inhoudelijke annotaties, zoals Activiteit, Functie, Onderwerp, Omgevingswaarde en Omgevingsnorm (zie paragraaf 5.8 voor een toelichting op deze annotaties). Daarvoor hebben deze inhoudelijke annotaties de eigenschap Locatie. Wanneer de gewenste annotatie de eigenschap Locatie heeft, is het verplicht deze vorm van Locatie te gebruiken. De Locatie die aan een inhoudelijke annotatie is gekoppeld, wordt Locatie genoemd en niet Werkingsgebied.

Locatie en tekst

In de gevallen waarin geen annotatie wordt toegevoegd of een annotatie wordt gebruikt die geen eigenschap Locatie heeft, zoals Thema, wordt gebruik gemaakt van de vorm van Locatie die aan een tekstelement of tekstfragment is gekoppeld. In een OW-besluit heeft (de inhoud van) een tekstelement of tekstfragment *een werking voor* een Locatie. Een Locatie die aan een tekstelement of tekstfragment is gekoppeld, wordt Werkingsgebied genoemd. Dat geldt voor zowel OW-besluiten met regels als voor OW-besluiten zonder regels. Dit betekent dat OW-besluiten zonder regels óók werkingsgebieden bevatten.

In principe wordt bij ieder tekstelement expliciet een Werkingsgebied aangegeven. Indien er geen Werkingsgebied is gekoppeld aan een tekstelement, geldt hiervoor het volledige Werkingsgebied van het besluit tot vaststelling of wijziging of van het hele OW-besluit. Dit Werkingsgebied kan het grondgebied van het bevoegd gezag zijn dat het OW-besluit heeft vastgesteld, maar dat hoeft niet. Bijvoorbeeld als een Werkingsgebied van het besluit alleen een deel van het grondgebied van het bevoegd gezag betreft of als een gebied de uiterste grenzen van een projectbesluit aangeeft.

Eigenschappen Locatie

Locatie bevat zoals gezegd één of meer geometrieën. Een geometrie legt een positie vast door middel van coördinaten. Het gaat hier om de geometrische beschrijving en niet om een geografische beschrijving in woorden. Voor geometrie geldt een aantal functionele normen.

De tweede eigenschap van Locatie is Idealisatie. Idealisatie geeft aan hoe nauwkeurig het bevoegd gezag Locatie heeft bedoeld en hoe Locatie derhalve geïnterpreteerd moet worden. Een Locatie kan exact bedoeld zijn, maar ook indicatief. Een voorbeeld van dat laatste is als een grens met een formule berekend is; de grens houdt dan geen rekening met de situering van objecten als woningen e.d. terwijl dat in de interpretatie wel zou moeten.

Als Locatie gekoppeld is aan een tekstelement of tekstfragment, kan bij deze koppeling bijgehouden worden wat de idealisatie van de Locatie is. Aan ieder tekstelement of tekstfragment dat aan een Locatie is gekoppeld kan dus een eigen idealisatie toegekend worden. Dat betekent dat eenzelfde Locatie verschillende idealisatie kan hebben, afhankelijk van welk tekstelement of tekstfragment wordt bevraagd.

Wanneer de Idealisatie indicatief is, kan optioneel worden aangegeven met welke marge Locatie geïnterpreteerd moet worden. De marge geeft de afstand in meters voor de interpretatie van de begrenzing aan.

Bij de Locatie wordt de bron bijgehouden. Bron geeft aan of een basisregistratie is gebruikt om geometrieën uit over te nemen en zo ja welke, dan wel dat een geometrie berekend of zelf gecreëerd is.

De noemer is een tekstuele beschrijving van de locatie die de verbinding legt tussen de aanduiding in de tekst van een locatie en de verwijzing naar het informatie-object in de bijlage bij de regels. Voorbeelden voor omgevingsplan respectievelijk omgevingsverordening, waarbij de noemer in cursieve tekst is weergegeven, zijn:

- Ter plaatse van de functie *Levendig stadscentrum* zijn de volgende activiteiten toegestaan.
- Nieuwe luidruchtige activiteiten en gedragingen zijn in een *stiltegebied* verboden.

5.7.1.2 Norm

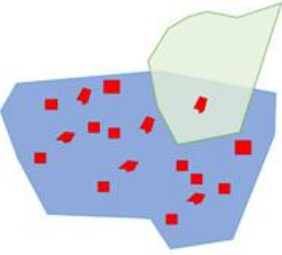
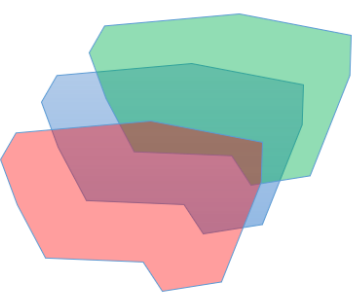
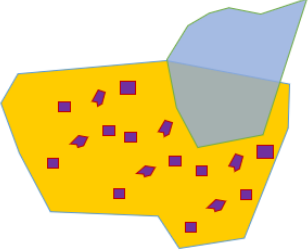
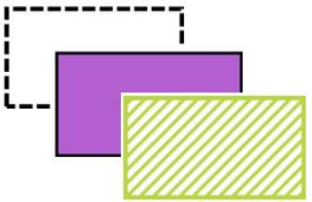
Locatie heeft de volgende eigenschappen:

- Geometrie: de beschrijving van de positie door middel van coördinaten.
Voor Geometrie gelden de volgende functionele normen:
 - Bij Locatie is Geometrie verplicht.
 - Locatie kan bestaan uit één of meer Geometrieën.
 - Een Geometrie mag alleen een vlak of multivlak zijn.
 - Per Locatie kan de coordinate reference system (crs) verschillen. Deze wordt bijgehouden bij Geometrie. Als een Locatie bestaat uit meerdere Geometrieën moeten deze allemaal dezelfde crs hebben. De standaard ondersteunt de volgende crs-en:
 - EPSG:28992 (=RD) en
 - EPSG:4258 (=ETRS89)
- Bron: de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Bron wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Idealisatie: de manier waarop de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. Idealisatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Marge: de afstand in meters waarmee de indicatief bedoelde begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden. Marge is een optionele eigenschap die alleen kan worden gebruikt wanneer de waarde van Idealisatie indicatief is. De marge is de afstand in meters en wordt aangegeven met decimal.
- Noemer: de tekstuele beschrijving van de locatie.

5.7.2 Stapeling van Locaties

Locaties kunnen geheel of gedeeltelijk gestapeld worden. Dat geldt zowel voor Locaties bij tekstelementen of annotaties van dezelfde soort als voor Locaties bij tekstelementen of annotaties van verschillende typen. De navolgende figuren laten een aantal concrete voorbeelden van het mechanisme voor stapelingen van Locaties zien op basis van het omgevingsplan (zie Figuur 2). Dit mechanisme is ook van toepassing op de omgevingsverordening.

De standaard stelt geen beperkingen aan de stapeling: niet in aantal en niet in type.

 <p> ■ functie: Herstructureringsgebied ■ functie: Centrumgebied ■ functie: Beschermd monument </p>	 <p> ■ functie: Groen ■ functie: Woongebied ■ functie: Bedrijf </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van locaties van hetzelfde type: de locaties van 3 verschillende functies die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van hetzelfde type: de locaties van 3 verschillende functies die precies op dezelfde plek liggen</p>
 <p> ■ omgevingswaarde: luchtkwaliteit ■ functie: woongebied ■ activiteit: bouwactiviteit </p>	 <p> ■ omgevingswaarde: fijnstof ■ functie: Bedrijf ■ activiteit: slopen </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van locaties van verschillende typen: de locaties van omgevingswaarde, functie en activiteit die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van verschillende typen: de locaties van omgevingswaarde, functie en activiteit die precies op dezelfde plek liggen</p>

Figuur 2 Voorbeelden van het mechanisme voor de stapeling van Locaties

5.7.3 Beschrijving werkingsgebied in woorden

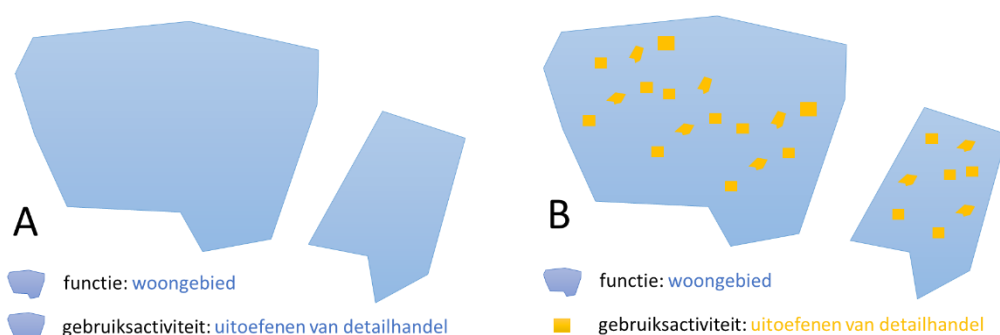
Locatie legt in principe het gebied waar een regeltekst zijn werking heeft in coördinaten vast. Soms is het wenselijk om het gebied waar een regeltekst zijn werking heeft niet exact te begrenzen. In die gevallen wordt het werkingsgebied in woorden beschreven.

Een voorbeeld is het beschrijven van het gebied waar een functiegerelateerde gebruiksactiviteit zijn werking heeft: "In het werkingsgebied van de functie Woongebied is in ieder hoekpand de activiteit 'het uitoefenen van detailhandel' toegelaten." Deze regeltekst is gekoppeld aan het werkingsgebied van de functie Woongebied. Bij een beschrijving van het gebied in woorden kan een kaartviewer deze niet op de kaart tonen, omdat zo'n gebied doorgaans niet bekend is in de kaart. Een raadpleger ziet deze regel bij het opvragen van de geldende regels voor zowel een hoekpand als een niet-hoekpand. Zonder eigen interpretatie kan de raadpleger niet eenduidig

vaststellen waar de regel geldt. Wanneer een geometrisch begrensd werkingsgebied gebruikt wordt, kan een kaartviewer het wel tonen. Bijvoorbeeld: "De activiteit 'het uitoefenen van detailhandel' is uitsluitend toegelaten ter plaatse van het werkingsgebied 'het uitoefenen van detailhandel'".

Voor deze aanpak is het wel nodig om iedere afzonderlijke locatie van het werkingsgebied in te tekenen. Het werkingsgebied van de afzonderlijk begrensde gebruiksactiviteit moet binnen het werkingsgebied van de functie liggen, ongeacht of dat werkingsgebied door middel van een geometrie of in woorden begrensd is.

In Figuur 3 wordt dit principe aan de hand van het voorgaande voorbeeld schematisch weergegeven: A is de kaartweergave bij de beschrijving van het werkingsgebied van de gebruiksactiviteit in woorden; B is de kaartweergave bij een begrenzing van het werkingsgebied van de gebruiksactiviteit door middel van geometrieën.

Figuur 3 Begrenzing werkingsgebied in woorden (A) en met coördinaten (B)

5.8 Toepassing van annoteren in de omgevingsverordening

Er zijn verschillende niveaus waarop een OW-besluit verrijkt kan worden met annotaties. De annotatie van een besluit is beschreven op het niveau van het objecttype OW-besluit. Dit zijn dus annotaties over het besluit c.q. OW-besluit als geheel.

5.8.1 Begripsbepalingen

5.8.1.1 Toelichting

Zoals in paragraaf 5.6.4 is beschreven worden begripsbepalingen uitsluitend opgenomen in het artikel Begripsbepalingen in hoofdstuk 1 en niet (ook) op andere plaatsen in de regeltekst. Dit zorgt er voor dat de begrippen goed vindbaar zijn en draagt bij aan de eenduidigheid van regels: voorkomen wordt dat eenzelfde begrip op meerdere plaatsen wordt gedefinieerd en dat voor eenzelfde begrip onbedoeld verschillende definities worden gebruikt. Op deze manier is voor een opsteller makkelijk terug te vinden of een begrip in de omgevingsverordening al gedefinieerd is. Ook wordt op deze manier voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over bij welk werkingsgebied een begripsdefinitie hoort.

Het is dus niet toegestaan om op meerdere plaatsen in eenzelfde OW-besluit begrippen te definiëren, waardoor het ook niet mogelijk is om eenzelfde begrip in verschillende tekstgedeelten verschillende betekenissen te geven. Dit kan worden opgelost door de begrippen een wat specifiekere naam mee te geven. Een (willekeurig gekozen) voorbeeld is de bebouwde kom. Vanuit verschillen-

de aspecten moeten c.q. kunnen regels worden gesteld waarvan het werkingsgebied de bebouwde kom is, waarbij de bebouwde kom niet steeds hetzelfde gebied is. Een oplossing zou kunnen zijn om het begrip te specificeren tot bijvoorbeeld 'bebouwde kom bouwregels', 'bebouwde kom regels kapactiviteit', 'bebouwde kom verkeersregels'.

Om het met wijzigingsbesluiten invoegen en verwijderen van begrippen eenvoudig te houden worden de begrippen in alfabetische volgorde geplaatst zonder gebruik te maken van nummering. Strikt genomen is bij de begrippen geen sprake van een annotatie. Er wordt namelijk gebruik gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.8.1.2 *Norm*

Voor de begripsbepalingen gelden de volgende regels:

- begripsbepalingen worden uitsluitend opgenomen in het artikel Begripsbepalingen in hoofdstuk 1;
- het artikel Begripsbepalingen begint met een introducerende zin;
- ieder begrip bestaat uit een term en een definitie;
- de begrippen worden in alfabetische volgorde opgenomen en krijgen geen nummer; op de begrippen wordt de IMOP-systematiek Begrippenlijst toegepast: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.8.2 *Meet- en rekenbepalingen*

5.8.2.1 *Toelichting*

Hoe gemeten en/of gerekend moet worden, wordt vastgelegd in meet- en rekenbepalingen. De provincie kan zelf bepalen of zij gebruik maakt van meet- en rekenbepalingen.

Bij elkaar plaatsen van meet- en rekenbepalingen in één artikel zorgt er voor dat ze goed vindbaar zijn en draagt bij aan de eenduidigheid van regels. Voorkomen wordt dat van eenzelfde onderwerp op meerdere plaatsen wordt vastgelegd hoe er bij de toepassing gemeten en/of gerekend moet worden en dat er daarbij onbedoeld verschillende wijzen van meten en/of rekenen worden voorgescreven.

Op deze manier is voor een opsteller makkelijk terug te vinden of een meet- of rekenbepaling al in de omgevingsverordening is opgenomen. Ook wordt op deze manier voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over bij welk werkingsgebied een meet- of rekenbepaling hoort.

Het is dus niet toegestaan om op meerdere plaatsen in eenzelfde omgevingsverordening regels over de wijzen van meten en/of rekenen vast te leggen, waardoor het ook niet mogelijk is om eenzelfde onderwerp in verschillende tekstgedeelten verschillende meet- en/of rekenbepalingen te geven. Dit kan worden opgelost door zo'n meet- of rekenbepaling een wat specifiekere naam mee te geven.

Om het met wijzigingsbesluiten invoegen en verwijderen van meet- en rekenbepalingen eenvoudig te houden worden deze in alfabetische volgorde geplaatst zonder gebruik te maken van nummering.

Strikt genomen is bij de meet- en rekenbepalingen geen sprake van een annotatie. Er wordt namelijk gebruik gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.8.2.2 *Norm*

Het opnemen van meet- en rekenregels is voor de omgevingsverordening niet verplicht. Als de provincie besluit om in hun omgevingsverordening meet- en rekenbepalingen op te nemen, dan gelden de volgende regels:

- meet- en rekenbepalingen worden uitsluitend opgenomen in het artikel Meet- en rekenbepalingen in hoofdstuk 1;
- het artikel Meet- en rekenbepalingen begint met een introducerende zin;
- iedere meet- of rekenbepaling bestaat uit een term en een beschrijving van de te gebruiken meet- of rekenwijze;
- de meet- en rekenbepalingen worden in alfabetische volgorde opgenomen en krijgen geen nummer;
- op de meet- en rekenregels wordt de IMOP-systematiek Begrippenlijst toegepast: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.8.3 *Activiteit*

5.8.3.1 *Toelichting*

Een activiteit heeft betrekking op ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor, een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd.

Er is geen limitatieve lijst te geven van alle activiteiten waarvoor de omgevingsverordening regels zal bevatten. Dat is ook niet nodig. Naar verwachting zal de omgevingsverordening in het DSO vooral bevraagd worden aan de hand van voorgenomen activiteiten. Een activiteitgerichte bevraging van regels in het DSO wordt mogelijk wanneer de regels over activiteiten goed machineleesbaar worden gemaakt door middel van het annoteren van Activiteit.

Deze bevraging wordt nog verder vergemakkelijkt wanneer in ieder omgevingsverordening en in ieder ander OW-besluit met regels dezelfde benaming wordt gebruikt voor die activiteiten die veel gebruikt en dus ook veel geraadpleegd zullen worden. Daarom is er voor de annotatie Activiteit een waardelijst. Op die waardelijst staan de veel gebruikte activiteiten. De waardelijst is uitbreidbaar: wanneer een regel wordt gesteld over een activiteit die op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt voor de annotatie. Wanneer de activiteit niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen naam voor de activiteit-annotatie gekozen.

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke activiteiten in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid activiteiten kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende activiteiten. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om activiteiten in activiteitengroepen in te delen. Om het mogelijk te maken ook activiteiten te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de activiteitengroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd. De activiteiten-groepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere activiteitengroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met activiteitengroepen kunnen de werkingsgebieden van alle activiteiten worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van activiteiten per groep weer te geven op een kaart(laag).

Een van de activiteitengroepen is de gebruiksactiviteit. De term gebruiksactiviteit is door de standaard geïntroduceerd en wordt als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en hoeft niet in de regeltekst van de omgevingsverordening voor te komen maar desgewenst mag dat

wel. Gebruiksactiviteit is een van de activiteitengroepen, zoals bouwactiviteit en sloopactiviteit ook activiteitengroepen zijn. Zoals de bouwactiviteit gaat over bouwen, gaat de gebruiksactiviteit over het (planologische) gebruik van gronden en opstallen, onder vigeur van de Wet ruimtelijke ordening wel gebruik in enge zin genaamd.

Vaak zal het voldoende zijn om per activiteit die in de regeltekst voorkomt de annotatie Activiteit één keer toe te voegen. Er zijn echter gevallen waarin het wenselijk is om voor één activiteit de annotatie Activiteit twee keer te gebruiken. Het belangrijkste voorbeeld daarvan is de beperkingengebiedactiviteit. Dat is in de terminologie van de Omgevingswet iedere activiteit in een beperkingengebied. De Omgevingswet verbindt bepaalde gevolgen aan het feit dat een activiteit een beperkingengebiedactiviteit is. Het slopen van een schuur in een beperkingengebied is dus een beperkingengebiedactiviteit, maar tegelijk ook een sloopactiviteit. Omwille van de gevolgen die de Omgevingswet daar aan verbindt is het wenselijk om deze activiteit te annoteren als beperkingengebiedactiviteit; ten behoeve van de bevraging in DSO-LV is het even zozeer wenselijk om deze activiteit te annoteren als sloopactiviteit. De standaard maakt dit mogelijk.

In regels over activiteiten zullen vaak bepalingen worden opgenomen over het al dan niet noodzakelijk zijn van een melding of een vergunning en over verboden en geboden; datzelfde geldt voor indieningsvereisten en beoordelingsregels. Dit zijn regels die in het DSO veel geraadpleegd en bevroegd zullen worden. Het toevoegen van een eigenschap aan de annotatie Activiteit die aangeeft tot welke van deze regelsoorten een regel behoort, maakt het mogelijk om in het DSO te kunnen vinden dat voor een specifieke activiteit een dergelijke regel geldt. We noemen die eigenschap 'Kwalificatieactiviteitsregel'.

De annotatie Activiteit wordt alleen gebruikt voor rechtstreeks werkende regels die daadwerkelijk een vergunningplicht in het leven roepen, beoordelingsregels geven voor een vergunningaanvraag et cetera; niet voor instructieregels die bepalen dat in andere OW-besluiten voor een bepaalde activiteit een vergunningplicht moet worden opgenomen.

5.8.3.2 *Norm*

Voor de annotatie Activiteit zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Activiteit: de naam van de activiteit. Voor Activiteit geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Activiteitengroep: de categorie waartoe de activiteit behoort. De activiteitengroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de activiteit geldt.
- KwalificatieActiviteitsregel: de eigenschap die vastlegt tot welke soort een regel over een activiteit behoort. KwalificatieActiviteitsregel wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.

5.8.4 *Functies*

5.8.4.1 *Toelichting*

Op grond van artikel 4.2 lid 2 Omgevingswet kunnen bij omgevingsverordening alleen regels worden gesteld over activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor de fysieke leefomgeving met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Dat geldt als het onderwerp van zorg niet doelmatig en doeltreffend met een instructieregel als bedoeld in artikel 2.22, eerste lid, of een instructie als bedoeld in artikel 2.33, eerste lid, kan worden behartigd. De evenwichtige toedeling van functies aan locaties is in deze formulering bedoeld als een abstract criterium, vergelijkbaar met het eveneens abstracte criterium goede ruimtelijke ordening uit de Wet ruimtelijke ordening.

Het mechanisme voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in een omgevingsverordening zal in principe niet worden gebruikt door provincies, behoudens in uitzonderlijke gevallen. In die gevallen dat wel gebruik wordt gemaakt van dit mechanisme wordt in de omgevingsverordening zodanig regels gesteld over activiteiten en de locaties waar die activiteiten wel of juist niet verricht mogen worden dat onderling evenwicht ontstaat. Dat kan door gebieden een functie te geven en die gebieden te begrenzen met coördinaten waardoor ze op een kaart als functie worden weergegeven, in combinatie met het stellen van regels over bij die functie behorende activiteiten. Deze regels worden opgenomen in een specifiek tekstonderdeel dat aan die functie is gewijd. In navolging van de wetgever noemen we dit functie-aanduiding. In deze zin is een functie het gebruiksdoel of de status (in de betekenis van bijzondere eigenschap) die een onderdeel van de fysieke leefomgeving op een bepaalde locatie heeft. Het bevoegd gezag bepaalt zelf de naam van de functie, de standaard stelt daar geen eisen aan.

Het louter toedelen van functie-aanduidingen aan een locatie heeft geen zelfstandig rechtsgevolg en leidt op zichzelf niet tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het rechtsgevolg en het evenwicht ontstaan pas door regels te stellen over activiteiten.

Bij het toepassen van de systematiek van functie-aanduidingen worden de werkingsgebieden van functies weergegeven⁶ op een kaart. Hiervoor is het noodzakelijk om de annotatie Functie toe te voegen. Deze annotatie wordt alleen gebruikt voor de systematiek van functie-aanduidingen, niet voor bijvoorbeeld instructieregels in omgevingsverordening of AMvB die gaan over de manier van reguleren door middel van functies in de omgevingsverordening.

Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke functie-aanduidingen gebruikt zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid functies kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende functie-aanduidingen. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om functies in functiegroepen in te delen. De functiegroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Om het mogelijk te maken ook functies te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de functiegroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

Iedere functiegroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met functiegroepen kunnen de werkingsgebieden van alle functie-aanduidingen worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van functies per groep weer te geven op een kaart(laag). Zoals hiervoor al gemeld kan het bevoegd gezag zelf de naam van de functie bepalen, alleen voor de functiegroep bestaat een (limitatieve) waardelijst. De naam van de functie mag ook dezelfde zijn als de naam van de functiegroep.

Bij het werken met functie-aanduidingen worden in het tekstfragment over een specifieke functie alleen regels opgenomen over functie-gerelateerde activiteiten:

- de gebruiksactiviteit: welke vormen van gebruik zijn toegelaten (al dan niet na melding of vergunningverlening) en welke niet, met de bijbehorende beoordelingsregels, indieningsvereisten en bepalingen over maatwerkvoorschriften en dergelijke;
- de status oftewel bijzondere eigenschappen: welke regels gelden voor het object of de locatie en mogelijk ook voor andere functies die op dezelfde locatie zijn toegedeeld;

⁶ Doel van het weergeven van functies op een kaart: 1) absolute zekerheid verschaffen over waar een functie geldt, 2) een integraal beeld weergeven van alle functies die in het omgevingsplan (of het wijzigingsbesluit) voorkomen, waardoor een inschatting van het type gebied gemaakt kan worden, 3) locatiegerichte bevraging mogelijk maken: welke functie geldt hier en welke vormen van gebruik etc. zijn hier toegestaan.

- overige activiteiten die een onlosmakelijke relatie hebben met de specifieke functie die met een functie-aanduiding aan een locatie wordt toegedeeld en met het gebied waaraan de specifieke functie is toegedeeld.

5.8.4.2 *Norm*

Voor de toepassing van functie-aanduidingen (het geven van functies aan gebieden en die gebieden begrenzen met coördinaten waardoor ze op een kaart als functie worden weergegeven) is het noodzakelijk de annotatie Functie toe te voegen. Voor de annotatie Functie zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Functie: de naam van de functie. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam.
- Functiegroep: dit is de categorie waartoe de functie behoort. Functiegroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de functie geldt.

Bij het werken met functie-aanduidingen worden in het tekstfragment over een specifieke functie alleen regels opgenomen over functie-gerelateerde activiteiten.

5.8.5 *Omgevingswaarde*

5.8.5.1 *Toelichting*

Over omgevingswaarden zijn in de Omgevingswet de volgende bepalingen opgenomen. Omgevingswaarden zijn normen die de gewenste staat of kwaliteit van (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving, de toelaatbare belasting door activiteiten en/of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastleggen. De omgevingswaarden worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Omgevingswaarden kunnen worden vastgesteld met het oog op een algemene kwaliteit van een onderdeel van de fysieke leefomgeving, maar ook voor een concreet bepaald gebied of een voorziening.

Bij het opnemen van een omgevingswaarde moet worden bepaald of de waarde een resultaatsverplichting, een inspanningsverplichting of een andere, daarbij te omschrijven verplichting met zich meebrengt. Bij de vaststelling van een omgevingswaarde kan een termijn worden gesteld waarbinnen aan die verplichting moet zijn voldaan. Aangegeven moet worden op welke locaties de omgevingswaarde van toepassing is. Tot slot moet worden onderbouwd welke taken en bevoegdheden op grond van deze of een andere wet in ieder geval worden ingezet om de omgevingswaarde te verwezenlijken.

Daarnaast is het mogelijk om in de omgevingsverordening instructieregels op te nemen waarmee het bereiken van de omgevingswaarde wordt bevorderd. De Omgevingswet verbindt twee gevolgen aan het vaststellen van een omgevingswaarde:

- Vastgestelde omgevingswaarden moeten door middel van een systeem van monitoring worden bewaakt en er moet worden beoordeeld of aan die omgevingswaarde wordt voldaan.
- Burgemeester en wethouders, het algemeen bestuur van het waterschap of gedeputeerde staten moeten, wanneer niet wordt voldaan of naar verwachting niet zal worden voldaan aan een omgevingswaarde, een programma vaststellen: een pakket met beleids- of beheersmaatregelen om alsnog aan die waarde te voldoen.

Een omgevingswaarde leidt bij (dreigende) overschrijding dus alleen tot verplichtingen voor de overheid en heeft geen rechtstreekse werking voor anderen.

De afweging of en waarvoor er omgevingswaarden komen, gebeurt bij voorkeur in de omgevingsvisie, de vaststelling van de waarde gebeurt in de omgevingsverordening. Als het nodig is dat de

omgevingswaarde doorwerkt naar het omgevingsplan of omgevingsvergunningen, zijn aanvullende regels nodig in de omgevingsverordening. De provincie is verplicht op grond van artikel 2.13 Ow omgevingswaarden vast te stellen voor:

- regionale waterkeringen en;
- gemiddelde overstromingskans per jaar van bij de omgevingsverordening aangewezen gebieden.

Naast deze verplicht vast te stellen omgevingswaarden krijgen provincies te maken met de rijks-omgevingswaarden voor waterkwaliteit, luchtkwaliteit en zwemwater. Bij omgevingsverordening kunnen omgevingswaarden worden vastgesteld in aanvulling of afwijking op deze rijksomgevingswaarden. Als er is gekozen om doorwerking te geven aan een omgevingswaarde naar een specifieke taak of bevoegdheid dan wordt de mogelijkheid voor afwegen of afwijken bepaald bij de instructieregels, instructies of beoordelingsregels voor de omgevingsvergunning.

Er zijn verschillende typen omgevingswaarden:

- Objectgerichte omgevingswaarden zoals de veiligheidseisen voor een primaire waterkering. De omgevingswaarde ('veiligheidsnorm' in de Waterwet) wordt op dit moment uitgedrukt in de gemiddelde overschrijdingskans per jaar van de hoogste waterstand waarop de waterkering moet zijn berekend of de gemiddelde kans per jaar op een overstroming van het gebied dat door de waterkering wordt beschermd.
- Omgevingswaarden voor de hele provincie of voor een bepaald gebied. De omgevingswaarde is dan uitgedrukt in meetbare eenheden (kwantiteiten), bijvoorbeeld een maximale concentratie van stoffen in onderdelen van de fysieke leefomgeving (water, bodem, lucht) of voor geur maximale hoeveelheden geureenheden ('odour units') per m³. Die waarden kunnen worden toegespitst op een bepaald soort gebieden, die een bijzondere functie hebben die beschermd moet worden. Te denken is aan een grondwaterbeschermingsgebied met het oog op de waterwinning of een natuurgebied met specifieke kenmerken of functies.
- In objectieve kwalitatieve termen geformuleerde omgevingswaarden voor objecten of gebieden, in gevallen waarin niet zo gemakkelijk meetbare eenheden kunnen worden opgenomen, maar wel heldere maatstaven kunnen worden gehanteerd. Te denken is aan een geobjectiveerde beschrijving van kwaliteiten waaraan een natuurgebied moet voldoen zodat dit kan functioneren als biotoop voor een specifieke soort.

Het is niet altijd verplicht om met omgevingswaarden te werken. Het is ook mogelijk om een objectieve norm voor een bepaalde (milieu)kwaliteit op te nemen in een instructieregel gericht op functietoedeling of een beoordelingsregel voor een omgevingsvergunning: een (milieu)kwaliteitsnorm. Een (milieu)kwaliteitsnorm geeft meer mogelijkheden om binnen grenzen afwegingsruimte of beleidsruimte te bieden aan gemeente of waterschap.

De wettelijke bepalingen zijn vertaald in vereisten die er voor zorgen dat omgevingswaarden mens- en machine-leesbaar kunnen worden vastgelegd.

Het bevoegd gezag kan er voor kiezen om in een omgevingsverordening omgevingswaarden op verschillende locaties verschillende waarden te geven en die inzichtelijk weer te geven, bijvoorbeeld op een kaartbeeld. Dit wordt mogelijk gemaakt door de norm te annoteren als Omgevingswaarde. Deze annotatie wordt alleen gebruikt voor regels die daadwerkelijk een omgevingswaarde in het leven roepen, niet voor bijvoorbeeld instructieregels in omgevingsverordening of AMvB die bepalen dat in andere OW-besluiten een bepaalde omgevingswaarde moet worden opgenomen.

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke omgevingswaarden in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillende zullen zijn.

Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid omgevingswaarden kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende omgevingswaarden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om omgevingswaarden in omgevingswaardegroepen in te delen. De omgevingswaardegroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Om het mogelijk te maken ook omgevingswaarden te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de omgevingswaardegroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

Iedere omgevingswaardegroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met omgevingswaardegroepen kunnen de werkingsgebieden van alle omgevingswaarden worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van omgevingswaarden per groep weer te geven op een kaart(laag).

De waarden (oftewel de meetbare of berekenbare eenheden dan wel de anderszins objectieve termen waarin een omgevingswaarde volgens de wet moet worden uitgedrukt) die een omgevingswaarde kan aannemen, kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Bij numerieke waarden moet aangegeven worden in welke eenheid de waarde wordt uitgedrukt. Voorbeelden van eenheid zijn meter, decibel en odour unit.

Of een omgevingswaarde een resultaats-, inspannings- of andere verplichting inhoudt wordt vastgelegd met de eigenschap verplichtingsoort. Wanneer dat van toepassing is kan ook worden vastgelegd de termijn waarbinnen aan de verplichting moet worden voldaan.

5.8.5.2 *Norm*

Voor de annotatie Omgevingswaarde zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Omgevingswaarde: de naam van de omgevingswaarde. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam.
- Omgevingswaardegroep: dit is de categorie waartoe de omgevingswaarde behoort. Omgevingswaardegroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Waarde: de waarde die een omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft. Waarden kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Wanneer de waarde numeriek is moet ook een eenheid worden opgegeven. De eenheid is de grootte waarin numerieke waarden worden uitgedrukt.
- Eenheid: de grootte waarin numerieke waarden worden uitgedrukt. Eenheid is verplicht wanneer de waarde numeriek is.
- Verplichtingsoort: de soort verplichting die door het vaststellen van de omgevingswaarde wordt opgelegd. De verplichtingsoort wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst
- Locatie: met de eigenschap locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de omgevingswaarde geldt.
- Termijn: de termijn waarbinnen aan de verplichting moet zijn voldaan. Termijn is een optionele eigenschap die gebruikt kan worden wanneer in de regel een termijn wordt gesteld.

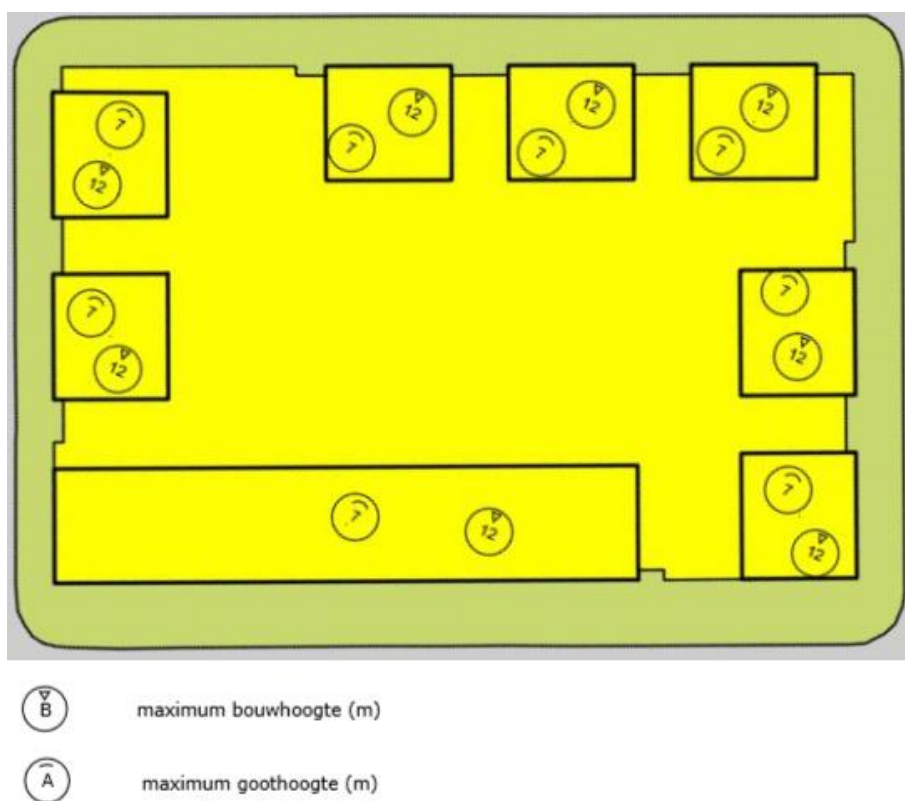
5.8.6 *Omgevingsnorm*

5.8.6.1 *Toelichting*

Het bevoegd gezag kan er voor kiezen om in een omgevingsverordening normen -niet zijnde omgevingswaarden- die in een waarde worden uitgedrukt, op verschillende locaties verschillende waarden te geven en die inzichtelijk weer te geven. Bijvoorbeeld op een kaartbeeld. Dit wordt mogelijk gemaakt door de norm te annoteren als Omgevingsnorm. Deze annotatie wordt alleen gebruikt voor rechtstreeks werkende regels die daadwerkelijk een omgevingsnorm in het leven roe-

pen, niet voor bijvoorbeeld instructieregels in omgevingsverordening of AMvB die bepalen dat in het omgevingsplan een bepaalde (omgevings)norm moet worden opgenomen.

Om de werking van de annotatie Omgevingsnorm te kunnen toelichten is in Figuur 4 aan de hand van de normen maximum goothoogte en maximum bouwhoogte een concreet voorbeeld uitgewerkt: door de annotatie wordt voor iedere locatie waaraan deze annotatie is gekoppeld de waarde op het kaartbeeld weergegeven.

Figuur 4 Weergave maximum goothoogte en maximum bouwhoogte op kaart

Figuur 5 laat zien dat de locaties waarvoor normen over maximum goothoogte en maximum bouwhoogte worden gesteld en de waarden die die normen op de verschillende locaties hebben ook in de regeltekst kunnen worden opgenomen. In dit geval is geen gebruik gemaakt van de annotatie Omgevingsnorm.

De maximum goothoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 9 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 15 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 6 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 18 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 4 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 7 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 5 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter.

De maximum bouwhoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 12 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 18 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 8 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 21 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 7 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 10 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 9 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter;

Figuur 5 Weergave maximum goothoogte en maximum bouwhoogte in tekst

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke omgevingsnormen in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillende zullen zijn.

Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid omgevingsnormen kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende omgevingsnormen. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om omgevingsnormen in omgevingsnormgroepen in te delen. De omgevingsnormgroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Om het mogelijk te maken ook omgevingsnormen te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de omgevingsnormgroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

Iedere omgevingsnormgroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met omgevingsnormgroepen kunnen de werkingsgebieden van alle omgevingsnormen worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van omgevingsnormen per groep weer te geven op een kaart(laag).

De waarden kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Bij numerieke waarden moet aangegeven worden in welke eenheid de waarde wordt uitgedrukt. Voorbeelden van eenheid zijn meter, decibel en odour unit. Wanneer dat van toepassing is kan ook de periode waarin de omgevingsnorm van toepassing is worden vastgelegd. Voorbeelden daarvan zijn 'tussen 07.00 en 19.00 uur', 'in het broedseizoen'.

De term omgevingsnorm is in de standaard geïntroduceerd en wordt alleen als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en zal niet in de regeltekst van de omgevingsverordening voorkomen.

Voorbeelden van de toepassing van omgevingsnorm zijn weer gegeven in Tabel 6.

Tabel 6 Voorbeelden van omgevingsnormen

Tekst⁷	Omgevingsnorm	Waarde	Eenheid	Numeriek/ in woorden
De maximum bouwhoogte van een woning is 10 meter.	maximum bouw- hoogte	10	Meter	numeriek
De maximum bouwhoogte van een woning is passend in het patroon van de wisselende bouwhoogte van de straatwand.	maximum bouw- hoogte	passend in het patroon van de wisselende bouwhoogte van de straatwand	Nvt	in woorden
De maximum geluidbelasting op de gevel van een woning is 50 dB(A).	maximum geluid- belasting	50	dB(A)	numeriek
De maximum geluidbelasting op de gevel van een woning is zodanig dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat behouden blijft.	maximum geluid- belasting	zodanig dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat behouden blijft	Nvt	in woorden

5.8.6.2 Norm

Voor de annotatie Omgevingsnorm zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Omgevingsnorm: de naam van de omgevingsnorm. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam.
- Omgevingsnormgroep: dit is de categorie waartoe de omgevingsnorm behoort. Voor Omgevingsnormgroep geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Waarde: de waarde die een omgevingsnorm op een bepaalde locatie heeft. Waarden kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Wanneer de waarde numeriek is moet ook een eenheid worden opgegeven. De eenheid is de grootte waarin numerieke waarden worden uitgedrukt.
- Eenheid: de grootte waarin numerieke waarden worden uitgedrukt. Eenheid is verplicht wanneer de waarde numeriek is.
- Locatie: met de eigenschap locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de omgevingsnorm geldt.
- Geldigheid: de periode waarin de norm van toepassing is. Geldigheid is een optionele eigenschap die gebruikt kan worden wanneer een norm slechts in een bepaalde periode geldt.

5.8.7 Beperkingengebied

5.8.7.1 Toelichting

Een beperkingengebied is een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar, vanwege de aanwezigheid van een werk of object, regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object. Een activiteit die in een beperkingengebied wordt verricht, wordt in het wettelijke systeem beperkingengebiedactiviteit genoemd.

⁷ NB: in deze kolom zijn de waarde en eenheid in de voorbeelden locatiegericht in de regeltekst ingevoegd.

In een omgevingsverordening moet de geometrische begrenzing van de beperkingengebieden met betrekking tot lokale spoorwegen worden vastgelegd (art. 7.10 Besluit kwaliteit leefomgeving). Denkbaar is dat in de omgevingsverordening ook andere beperkingengebieden worden opgenomen. Voorwaarde daarbij is dat het moet gaan om een gebied waar beperkingen gelden vanwege en ter bescherming van een werk of een object.

Om de geometrische begrenzing van beperkingengebieden te kunnen vastleggen en de verschillende beperkingengebieden op een kaartbeeld weer te geven is het noodzakelijk om de annotatie Beperkingengebied te gebruiken. Deze annotatie wordt alleen gebruikt voor (rechtstreeks werkende) regels die daadwerkelijk een beperkingengebied in het leven roepen, niet voor bijvoorbeeld instructieregels in omgevingsverordening of AMvB die bepalen dat in het omgevingsplan een bepaald beperkingengebied moet worden opgenomen.

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke beperkingengebieden in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid beperkingengebieden kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende beperkingengebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om beperkingengebieden in beperkingengebiedgroepen in te delen. Om het mogelijk te maken ook beperkingengebieden te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de beperkingengebiedgroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd.

De beperkingengebieden zijn gegroepeerd naar het werk of het object waarop het beperkingengebied betrekking heeft. Voorbeelden van die groepen zijn weg, spoorweg en luchthaven. De beperkingengebiedgroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst.

Iedere beperkingengebiedgroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met beperkingengebiedgroepen kunnen de werkingsgebieden van alle beperkingengebieden worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van beperkingengebieden per groep weer te geven op een kaart(laag).

Het beperkingengebied zelf krijgt een naam. Daarvoor kan gebruik gemaakt worden van de waardelijst Beperkingengebied. Deze waardelijst is uitbreidbaar, het bevoegd gezag kan ook eigen namen kiezen voor de beperkingengebieden. Ook is het mogelijk om een naam van de waardelijst Beperkingengebied aan te vullen. Een voorbeeld voor een waterkering: hiervoor kan als naam worden gekozen 'waterkering' of 'waterkering in beheer bij provincie (eigen naam)' of 'waterstaatswerk in beheer bij provincie – waterkering' (aanvulling naam van waardelijst).

5.8.7.2 *Norm*

Voor de annotatie Beperkingengebied zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Beperkingengebied: de naam van het beperkingengebied. Voor Beperkingengebied geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Beperkingengebiedgroep: de categorie waartoe het beperkingengebied behoort. De Beperkingengebiedgroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over het beperkingengebied geldt.

5.8.8 *Thema*

5.8.8.1 *Toelichting*

In de omgevingsverordening kan worden geannoteerd wat het Thema van een tekstelement is. Doel van het annoteren van Thema is het kernachtig weergeven van de grondgedachte achter een

onderdeel van het OW-besluit. Er is een uitbreidbare waardelijst voor Thema. Een voorbeeld van een waarde voor Thema is Energie. Thema wordt niet op een kaartbeeld weergegeven.

De meeste annotaties kunnen worden toegepast op het niveau van de Regeltekst en van de Juridische Regel (zie paragrafen 2.3 en 4.1). De annotatie Thema kan alleen worden toegepast op een Regeltekst, dus op het kleinste niveau van informatie: een artikel of een lid.

5.8.8.2 *Norm*

Voor het annoteren van Thema is de volgende eigenschap nodig:

- Thema: de naam van het thema. Thema wordt gekozen uit een uitbreidbare waardelijst.

5.8.9 *Onderwerp*

5.8.9.1 *Toelichting*

In de omgevingsverordening kan worden geannoteerd wat het Onderwerp van een tekstelement is. Waar Thema aangeeft wat de grondgedachte achter een onderdeel van het OW-besluit is, is Onderwerp een korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat. Onderwerp kent een uitbreidbare waardelijst. Op deze waardelijst zijn onder meer onderwerpen uit het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen. Een voorbeeld van een waarde voor Onderwerp is Bodemenergie.

De meeste annotaties kunnen worden toegepast op het niveau van de Regeltekst en van de Juridische Regel (zie paragrafen 2.3 en 4.1). De annotatie Onderwerp kan alleen worden toegepast op een Regeltekst, dus op het kleinste niveau van informatie: een artikel of een lid.

Het annoteren van Onderwerp maakt het mogelijk de tekstelementen met hetzelfde onderwerp samen op een kaartbeeld weer te geven. Ook faciliteert het annoteren van Onderwerp het zoeken en bevragen van het OW-besluit in het DSO. Tot slot kan Onderwerp het opstellen en het beheren van de omgevingsverordening vergemakkelijken.

5.8.9.2 *Norm*

Voor het annoteren van Onderwerp zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Onderwerp: de naam van het onderwerp. Voor Onderwerp geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waarop het onderwerp van toepassing is.

5.8.10 *Relatiekwalificatie*

5.8.10.1 *Toelichting*

Een regel kan in een bijzondere relatie tot een andere regel staan. De andere regel kan in de omgevingsverordening zelf of in een ander OW-besluit (ook van een ander bevoegd gezag) staan. Het gaat om een gekwalificeerde relatie: de ene regel is een afwijking, aanvulling of uitzondering op een andere regel.

Zo'n relatie doet zich onder andere voor wanneer in de omgevingsverordening met maatwerkregels wordt afgeweken van regels uit een AMvB, maar ook wanneer in de omgevingsverordening zelf algemene regels staan waarvan voor een bepaalde locatie of een bepaald onderwerp met een specifieke regel een afwijkmogelijkheid wordt geboden. In ieder geval wanneer de regel in de omgevingsverordening afwijkt van het Besluit activiteiten leefomgeving is het de bedoeling dat in

de regeltekst die specifieke afwijking worden benoemd⁸. In zo'n geval kan gebruik gemaakt worden van de tekst: "In afwijking van artikel x.x lid y (van [naam regeling]) ...".

De betekenis van de kwalificaties is als volgt:

- **Afwijking:** De ene regel is een vervanging van de andere regel. Een voorbeeld: onder bepaalde voorwaarden kan een omgevingsverordening een regel bevatten die de Rijksregel over hetzelfde aspect vervangt, zoals de omgevingswaarde die in de omgevingsverordening een hogere of juist lagere waarde krijgt dan in een AMvB.
- **Aanvulling:** Naast de ene regel wordt een andere regel gesteld. In de omgevingsverordening kan bijvoorbeeld, naast de omgevingswaarde die Rijk heeft gesteld, een andere omgevingswaarde worden gesteld voor hetzelfde aspect van de fysieke leefomgeving. Een voorbeeld: het Rijk geeft een omgevingswaarde voor stof x in de buitenlucht en geeft aan dat bij omgevingsverordening aanvullende omgevingswaarden voor de buitenlucht kunnen worden gesteld. Een provinciaal bestuur kan dan een omgevingswaarde voor stof y in de buitenlucht vaststellen.
- **Uitzondering:** In de ene regel wordt een uitzondering gemaakt op dat wat in een andere regel is bepaald. Een voorbeeld is een regel waarin is bepaald dat het is verboden om bepaalde activiteiten te verrichten zonder vergunning; in een andere regel wordt een uitzondering op deze vergunningplicht gemaakt, bijvoorbeeld voor ondergeschikte vormen van die activiteit.

Het is mogelijk om te volstaan met een tekstuele weergave van de relatie, maar de relatie kan ook door middel van een annotatie gelegd worden. Het model bevat namelijk een annotatiesystematiek voor het leggen van een relatie van een specifieke regel naar de regel waarop de specifieke regel een uitzondering, aanvulling of afwijking is. Het is aan de opsteller van de omgevingsverordening om een keuze te maken tussen een tekstuele vermelding van de relatie en een annotatie van de relatie.

De annotatie is met name belangrijk om een relatie te leggen tussen regels die zich op verschillende plaatsen in dan wel buiten de omgevingsverordening bevinden. De annotatie is niet nodig (maar uiteraard wel mogelijk) als bijvoorbeeld in één artikel zowel de hoofdregel als alle uitzonderingen op die hoofdregel staan. In dergelijke gevallen volstaat een tekstuele vermelding van de relatie.

Bij het annoteren van Relatiekwalificatie wordt de richting van de relatie vanzelf bepaald doordat de annotatie wordt toegevoegd aan de regel waarin de afwijking, aanvulling of uitzondering is geformuleerd. In de annotatie wordt het ID vermeld van de regel waarop de bijzondere regel een verbijzondering is.

5.8.10.2 Norm

Voor de annotatie Relatiekwalificatie zijn de volgende eigenschappen nodig:

- **Relatiekwalificatie:** de naam van de relatie. Relatiekwalificatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- **Referentie:** De identificatie van de regel (de 'bronregel') waarop de verbijzonderende regel een afwijking, aanvulling of uitzondering is. Deze identificatie bestaat uit de "workIdentifier" van de regel waarnaar de relatie wordt gelegd. De "workIdentifier" is een unieke Identifier die is opgebouwd volgens de standaard Akoma Ntoso Naming Convention.

⁸ NvT Omgevingsbesluit (par. 3.2.12, pag 57): "Als in het omgevingsplan een maatwerkregel wordt gesteld met het doel om in afwijking van het Besluit activiteiten leefomgeving een minder zware norm te stellen, dient bij die maatwerkregel te worden aangegeven dat deze geldt in afwijking van de regel uit het Besluit activiteiten leefomgeving."

5.8.11 *Verwijzing*

5.8.11.1 *Toelichting*

Een tekstelement kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een regel met een open norm naar de beleidsregel waarin algemene regels zijn opgenomen over de toepassing van die open norm;
- de verwijzing vanuit een artikel in de regeltekst naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel (en vice versa);
- de verwijzing vanuit een regel naar een wettelijke bepaling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd (zoals wel het geval is bij de Relatiekwalificatie die in de vorige subparagraaf zijn beschreven). Met de hier beschreven verwijzing wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een regel naar een informatie-object bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een document) en ExtRef (voor verwijzingen naar (tekstelementen in) andere documenten). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in de omgevingsverordening zelf, maar ook naar (tekstelement in) een ander document.

Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Een wijziging in het andere document zou onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van de omgevingsverordening zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Een oplossing daarvoor kan liggen in het expliciet verwijzen naar een bepaalde versie van dat andere document, of meer algemeen naar de versie die geldig is op het moment van terinzageleggen van het ontwerp-besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsverordening dan wel het moment van inwerkingtreden van dat besluit.

Ten behoeve van de goede raadpleegbaarheid van de omgevingsverordening wordt sterk aanbevolen om in ieder geval gebruik te maken van de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd.

5.8.11.2 *Norm*

Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor de verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document) en ExtRef (voor de verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document). Feitelijk is dit geen vorm van annoteren.

5.8.12 *Regelkwalificatie*

5.8.12.1 *Toelichting*

Dit toepassingsprofiel maakt het mogelijk om alle denkbare soorten regels in de omgevingsverordening op te nemen. Er zijn soorten regels die vaak in de omgevingsverordening zullen voorkomen en vooral vaak geraadpleegd en bevraagd zullen worden. Dat wordt vergemakkelijkt als die veelgebruikte soorten regels een gemeenschappelijk kenmerk krijgen waardoor ze makkelijk te vinden zijn. Daarvoor wordt de annotatie regelkwalificatie gebruikt.

Regelkwalificatie is een annotatie die vastlegt tot welke soort een regel behoort. Regelkwalificatie zegt dus iets over de regel en niet over het inhoudelijke aspect waar de regel over gaat. Gebruik maken van deze annotatie vergroot de bevroegbaarheid van de regels. Voor regelkwalificatie geldt een limitatieve waardelijst. Voorbeelden zijn: instructieregel, kostenverhaalregel en informatieplicht. Uitgangspunt van de toepassingsprofielen is dat iedere regel die past in de systematiek van de Omgevingswet gesteld kan worden.

Het is mogelijk dat er regels gesteld gaan worden van een soort die op voorhand nog niet was voorzien. Daarom is aan de waardelijst de waarde 'overig' toegevoegd. Deze waarde maakt het mogelijk om regels te stellen en te annoteren waarvoor nog geen bijpassende waarde in de waardelijst Regelkwalificatie is opgenomen. Daarnaast voorkomt deze waarde dat onduidelijk is of het bestuursorgaan er bewust voor heeft gekozen om in het geheel geen gebruik te maken van de annotatie Regelkwalificatie of dat noodgedwongen voor deze ene regel achterwege heeft moeten laten wegens het ontbreken van de juiste waarde.

Eén van de soorten regelkwalificatie is de instructieregel. De annotatie dat een regel een instructieregel is geeft de informatie dat de betreffende regel tot bestuursorganen is gericht en geen een ieder bindende werking heeft. Voor de bestuursorganen is het wenselijk dat door middel van deze annotatie duidelijk wordt of ze al dan niet iets met de instructieregel moeten doen. Onderscheidend criterium daarvoor is gevonden in het instrument waarvoor de instructieregel is bedoeld. Wanneer hiermee is vastgelegd dat een instructieregel voor het omgevingsplan is bedoeld, geldt deze -voor zover relevant- voor ieder bestuursorgaan dat het omgevingsplan kan vaststellen of wijzigen. Dus niet alleen voor de bestuursorganen van de gemeente, maar ook van het waterschap en het Rijk wanneer zij door middel van een projectbesluit het omgevingsplan wijzigen. Er is een limitatieve waardelijst voor de eigenschap die vastlegt voor welk instrument de instructieregel is bedoeld. Wanneer daarbij wordt gekozen voor de waarde 'uitoefenen van taak of bevoegdheid' moet vervolgens nog de eigenschap normadressaat worden toegevoegd: het bestuursorgaan dat of de organisatie die de taak of de bevoegdheid waarover de instructieregel gaat moet uitvoeren. Ook voor normadressaat geldt een limitatieve waardelijst.

De meeste annotaties kunnen worden toegepast op het niveau van de Regeltekst en van de Juridische Regel. Dat geldt niet voor de annotatie Regelkwalificatie: die kan alleen worden toegepast op een Regeltekst, dus op het kleinste niveau van informatie: een artikel of een lid. Als een artikel geen leden heeft wordt de annotatie Regelkwalificatie aan het artikel gekoppeld. Als het artikel wel leden heeft, kan er gekozen worden: ieder lid heeft een annotatie Regelkwalificatie, of de annotatie Regelkwalificatie is aan het volledige artikel gekoppeld.

Op deze manier worden er niet verschillende soorten juridische regels bij elkaar in één lid respectievelijk artikel geplaatst. Dit zorgt er voor dat bij het bevroegen van de omgevingsverordening in DSO-LV de gebruiker die wil weten of er een vergunningplicht geldt voor een bepaalde activiteit ook de regels om maatwerkvoorschriften te stellen gepresenteerd krijgt.

5.8.12.2 Norm

Voor de annotatie Regelkwalificatie zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Regelkwalificatie: de naam van de regelkwalificatie. Regelkwalificatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- InstructieregelVoorInstrument: het instrument waarvoor de instructieregel is bedoeld. InstructieregelVoorInstrument wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst. Deze eigenschap is verplicht wanneer Instructieregel is gekozen als waarde voor Regelkwalificatie.
- Normadressaat: het bestuursorgaan dat of de organisatie die de taak of de bevoegdheid waarover de instructieregel gaat moet uitvoeren. Normadressaat wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst. Deze eigenschap is verplicht wanneer 'uitoefening taken en bevoegdheden' is geko-

zen als waarde voor de eigenschap `InstructieregelVoorInstrument`, en mag alleen in dat geval gebruikt worden.

Regelkwalificatie kan alleen worden toegepast op een regeltekst, dat wil zeggen op Artikel of Lid.

5.9 Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden

In OW-besluiten met regels zullen veel normen voorkomen die in verschillende gebieden verschillende waarden hebben, denk hierbij bijvoorbeeld aan maximum bouwhoogte in een omgevingsplan. Het is mogelijk om in de regeltekst van het OW-besluit voor iedere norm zoveel regels op te nemen als er gebieden zijn, dan wel als er waarden zijn die de norm kan aannemen. Deze systematiek is toepasbaar voor OW-besluiten met regeltekst, waaronder de omgevingsverordening. De werking van standaardfrase wordt in toelichting aan de hand van een stukje regeltekst uit een omgevingsplan (Figuur 6):

De maximum goothoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 9 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 15 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 6 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 18 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 4 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 7 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 5 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter.

De maximum bouwhoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 12 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 18 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 8 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 21 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 7 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 10 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 9 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter;

Figuur 6 Beschrijving van de gebieden waar de norm geldt én de waarden zijn in de regeltekst opgenomen

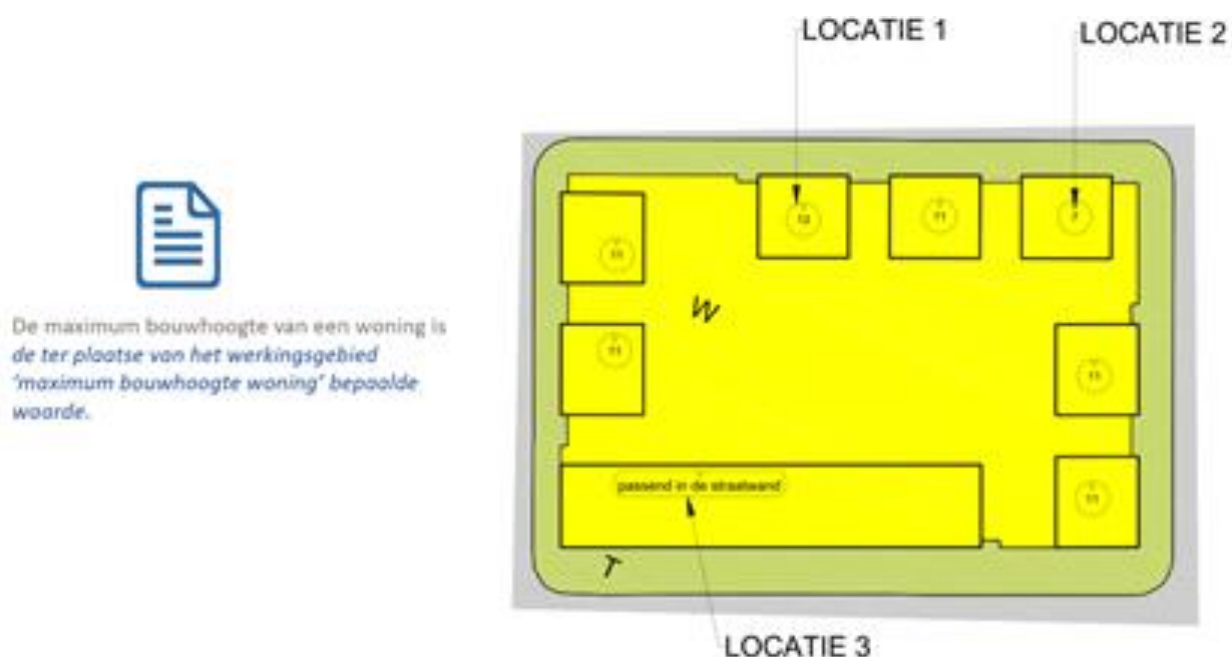
Om de leesbaarheid en raadpleegbaarheid te vergroten is het ook mogelijk om de Locaties waar regels gelden en de waarden die normen op de verschillende Locaties hebben, op een kaartbeeld weer te geven.

Voor die laatste methode biedt het model de mogelijkheid om de norm zodanig te formuleren dat deze voor de mens leesbaar en begrijpelijk is én de verbinding legt met het werkingsgebied en alle waarden die de betreffende norm op de afzonderlijke locaties van het werkingsgebied heeft. Hiertoe wordt in de norm een standaardfrase opgenomen. De standaardfrase is een in algemene bewoording geformuleerde verwijzing naar het werkingsgebied. Het presentatiemodel zorgt er vervolgens voor dat de waarden voor de betreffende norm op een kaartbeeld wordt getoond. Zoals in de paragrafen over de annotaties Omgevingswaarde (5.8.5) en Omgevingsnorm (5.8.6) is aangegeven kunnen de waarden numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Het presentatiemodel maakt van beide het weergeven mogelijk.

Een voorbeeld van een norm met een standaardfrase die in het voorbeeld van het omgevingsplan (Figuur 7) kan voorkomen: "De maximum bouwhoogte van een woning is *de ter plaatse van het werkingsgebied 'maximum bouwhoogte woning' bepaalde waarde*." In dit voorbeeld is de standaardfrase in cursieve tekst aangegeven. Afhankelijk van de plaats die wordt geraadpleegd, wordt de op die plaats geldende waarde op het kaartbeeld getoond.

Bijvoorbeeld:

- Resultaat van bevraging van gebied 1: De waarde 13 meter wordt op de kaart weergegeven.
- Resultaat van bevraging van gebied 2: De waarde 7 meter wordt op de kaart weergegeven.
- Resultaat van bevraging van gebied 3: De waarde 'passend in de straatwand' wordt op de kaart weergegeven.
- Etc.

Figuur 7 Standaardfrase in regeltekst gecombineerd met weergave van de waarden van een norm op kaart

6 Presentatiemodel toegepast op de omgevingsverordening

De inhoud van een OW-besluit dient niet alleen machine leesbaar te worden aangeboden, kenbaarheid van het besluit en een voor de mens te interpreteren weergave is noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de raadpleger de regels/teksten en corresponderende werkingsgebieden overzichtelijk kan interpreteren. De inhoud van een OW-besluit dient dus ook mens leesbaar te worden aangeboden.

Het presentatiemodel richt zich op de mens-leesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren wordt verstaan; het weergeven, visualiseren van de inhoud van een besluit in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presentatie van tekst, geometrie van werkingsgebieden (als informatieobject vastgelegd) en annotaties.

6.1 Principes van functioneel verbeelden

Bij de weergave van het besluit hanteren we het principe van 'functioneel weergeven'. Daarmee bedoelen we dat de weergave van besluiten, de informatie die vastgelegd is in het besluit, goed zichtbaar moet maken. Het presentatiemodel wil grote complexiteit voorkomen en toch de nodige flexibiliteit bieden in vormgeving. Het presentatiemodel stelt eisen die de eenduidige weergave van deze informatie mogelijk maken. Dit zijn eisen zoals de relatieve grootte van het lettertype van onderdelen ten opzichte van elkaar. Het presentatiemodel gaat níet over de stijl, zoals de exacte korpsgrootte van het lettertype, regelafstand of opmaakstijl van het publicatieblad.

6.2 Presentatie van tekst

Het principe van weergeven van tekst is generiek. Er is echter voor de weergave een onderscheid tussen OW-besluiten met regels en OW-besluiten zonder regels; het verschil zit in de aan- of afwezigheid van een voorgeschreven vaste tekststructuur.

6.2.1 *Presentatie van OW-besluiten met regels*

Voor de presentatie van OW-besluiten met regels is de tekststructuur van de tekstelementen van belang, zie paragraaf 5.6.

De toepassingsprofielen van de verschillende OW-besluiten leggen de volgorde van de tekstelementen vast. Deze volgorde wordt uitgedrukt in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element en dient ook gehanteerd te worden bij de opmaak van tekst (korpsgrootte van het lettertype) die aan een gebruiker wordt getoond. De weergave van een hoofdstukkop is groter dan de weergave van een paragraafkop.

6.2.2 *Presentatie van tekst voor OW-besluiten zonder regels*

Voor OW-besluiten zonder regels is de structuur vrijer. De weergaveregels zijn hierdoor ook beperkter. De VrijeTekstStructuur heeft als eigenschap dat er maar één tekstelement is: de divisie. Het principe van uitdrukken in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element wordt wel gehanteerd voor teksten met een vrijere structuur door gebruik maken van het feit dat elementen genest zijn.

De functionele weergave zegt dan iets over een nulpunt (hoogste niveau of laagste niveau) en alle andere regels doen een relatieve uitspraak ten opzichte van het element waarbinnen ze voor komen.

6.3 Presentatie van geometrie van (werkings)gebieden

Alle regels (tekstfragmenten) in een OW-besluit zijn via het attribuut werkingsgebied gekoppeld aan het gebied (exacte geometrische begrenzing) waar ze van toepassing zijn. Zie ook paragraaf 5.7.1 over de werkingsgebieden. Ieder tekstfragment is gekoppeld aan één werkingsgebied. Een werkingsgebied heet in het model Locatie.

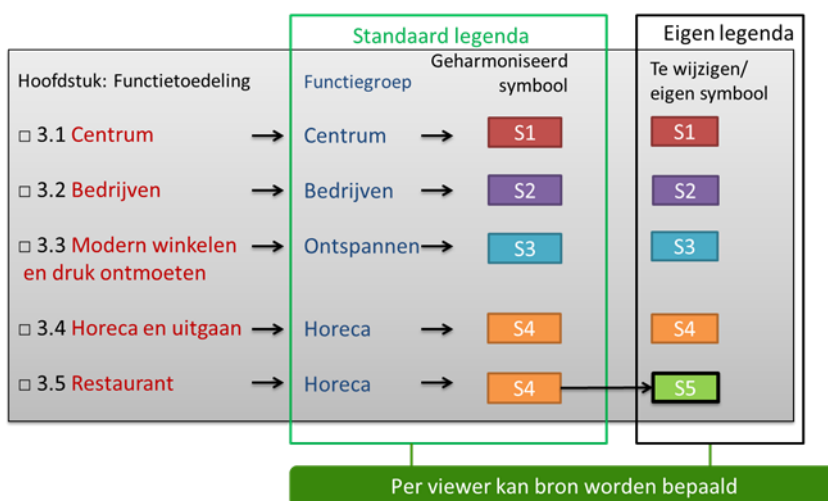
Ook werkingsgebieden moeten op een mens-leesbare wijze gepresenteerd kunnen worden (in een digitale viewer). Het uitgangspunt voor de weergave van objecten met een geometrie is dat de inhoudelijke waarde van het object (zoals bijvoorbeeld een functie, een onderwerp of een norm), bepaalt met welke symboliek (kleur/arcering) een werkingsgebied wordt weergegeven.

Het presentatiemodel bedient twee mogelijkheden om de informatieobjecten weer te geven (in een digitale viewer).

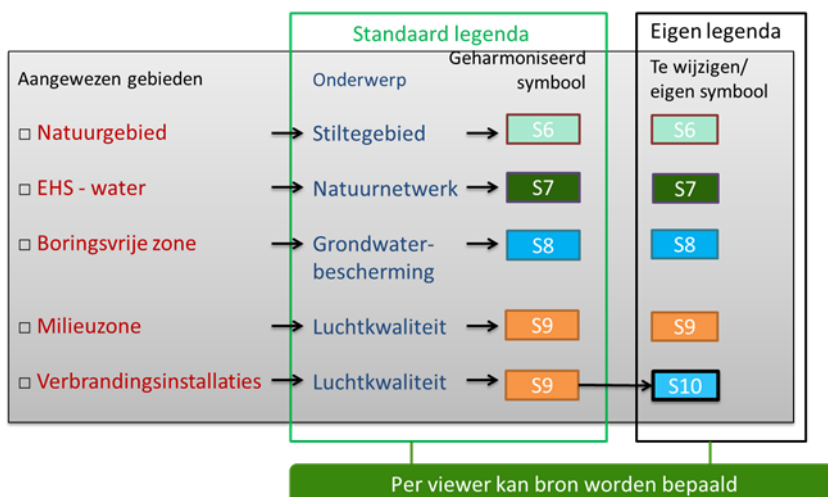
- Symbolisatie op basis van een afgesproken standaard symbolisatie.
- Een eigen symbolisatie die afwijkt van de standaard symbolisatie.

In het toepassingsprofiel van ieder OW-besluit wordt bepaald welke werkingsgebieden er van toepassing zijn in dat type OW-besluit en er wordt ook in geregeld op basis van welke eigenschappen (annotaties) van deze gebieden, de werkingsgebieden gepresenteerd worden in een kaart of viewer.

Voor elk OW-besluit worden afspraken gemaakt over standaardsymbolisatie. Hiermee wordt bedoeld dat er afspraken worden gemaakt over een vaste symbolisatie van vergelijkbare geo-objecten. De algemene werking van de symbolisatie wordt geïllustreerd aan de hand van voorbeelden uit het omgevingsplan en omgevingsverordening in de eerste box in respectievelijk Figuur 8 en Figuur 9.

Figuur 8 Voorbeeld van het kenmerk Functiegroep uit een omgevingsplan

Figuur 9 Voorbeeld van het kenmerk Onderwerp uit de omgevingsverordening

Figuur 8 illustreert de functietoedeling binnen een omgevingsplan. De functietoedeling in dit voorbeeld kent een vijftal Functies. Deze zijn geannoteerd als Functie en hebben een Functiegroep meegekregen.

In dit voorbeeld is Functiegroep een mogelijkheid om de vergelijkbaarheid van de weergave aan te koppelen. De Functiegroep kent een waarde, deze waarde is gestandaardiseerd; dat wil zeggen dat er afspraken over zijn gemaakt en de mogelijke waarde is gelimiteerd. Aan die waarde voor Functiegroep kan een standaard (afgesproken) symbolisatie worden gekoppeld. Dat betekent dat die koppeling tussen de waarde voor de Functiegroep gekoppeld is aan een standaard weergave uit een symbolenbibliotheek. Door het toewijzen van de Functiegroep, wordt de presentatie van het object dan standaard geregeld.

In Figuur 8 is het voorbeeld uitgewerkt waarbij de 'Functiegroep horeca' altijd (standaard) oranje wordt weergegeven,

Het hanteren van een standaard-symbolisatie biedt vooral mogelijkheden om geüniformeerde weergave te genereren, bijvoorbeeld voor een landelijk overzicht. Het biedt ook voordelen voor eenvoud in beheer en het komt de leesbaarheid van de kaart ten goede en het aantal mogelijkheden wordt gelimiteerd.

Het presentatiemodel biedt echter nog een tweede mogelijkheid om werkingsgebieden weer te geven; namelijk door een eigen symbolisatie mee te geven. De opsteller kan hierdoor de keuze maken (bewust) af te wijken van een standaard symbolisatie. In het voorbeeld van Figuur 8 wordt de symbolisatie van het restaurant, dat wel onder de Functiegroep horeca valt, niet (standaard) oranje maar groen weergegeven.

Deze systematiek is tevens te hanteren voor werkingsgebieden waarvoor geen symbolisatie afspraken zijn gemaakt.

Symbol

De weergave wordt uiteindelijk via de symbolisatie vastgelegd in een symboolkenmerk.

Feitelijk is het Symbool ook een kenmerk. Deze vorm van annotaties is te vergelijken met een waarde uit een symbolenbibliotheek die meegegeven wordt. De symbolenbibliotheek is te vinden in het 'presentatie model'.

6.4 Uitwerking Presentatiemodel voor de omgevingsverordening

In hoofdstuk 5 zijn de systematiek van annoteren en de te gebruiken annotaties beschreven. Daar is ook aangegeven dat een aantal annotaties (en hun eigenschappen) een rol speelt bij de weergave van werkingsgebieden op een kaartbeeld. In paragraaf 5.8 s per OW-besluit weergegeven voor welke annotaties dat het geval is.

Tabel 7 Annotaties die zorgen voor de weergave op een kaartbeeld

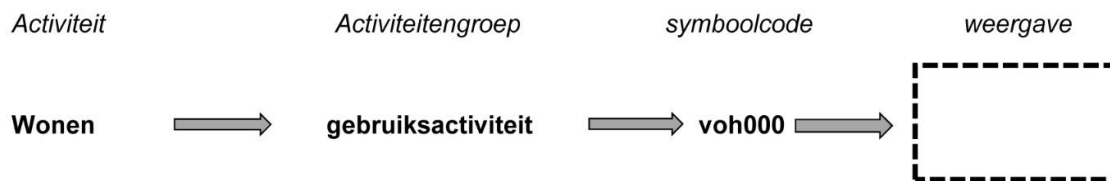
		Omgevingsplan AMVB MR	Omgevingsverordening	Waterschapsverordening	Omgevingsvisie	Projectbesluit
OW-besluit structuur	RegelingStructuur	X	X	X	X	
	VrijeTekstStructuur				X	X
Annotaties	Omgevingsnorm	X	X	X	X	
	Activiteit	X	X	X	X	
	Onderwerp	X	X	X	X	X
	Functie	X		X		
	Omgevingswaarde	X	X	X		
	Beperkingengebied	X	X	X	X	

De volgende paragrafen laten door middel van voorbeelden van omgevingsplannen zien hoe de annotaties zorgen voor de weergave op het kaartbeeld. De werking van de toegelichte systematiek is ook van toepassing op de omgevingsverordening.

6.4.1 Activiteit

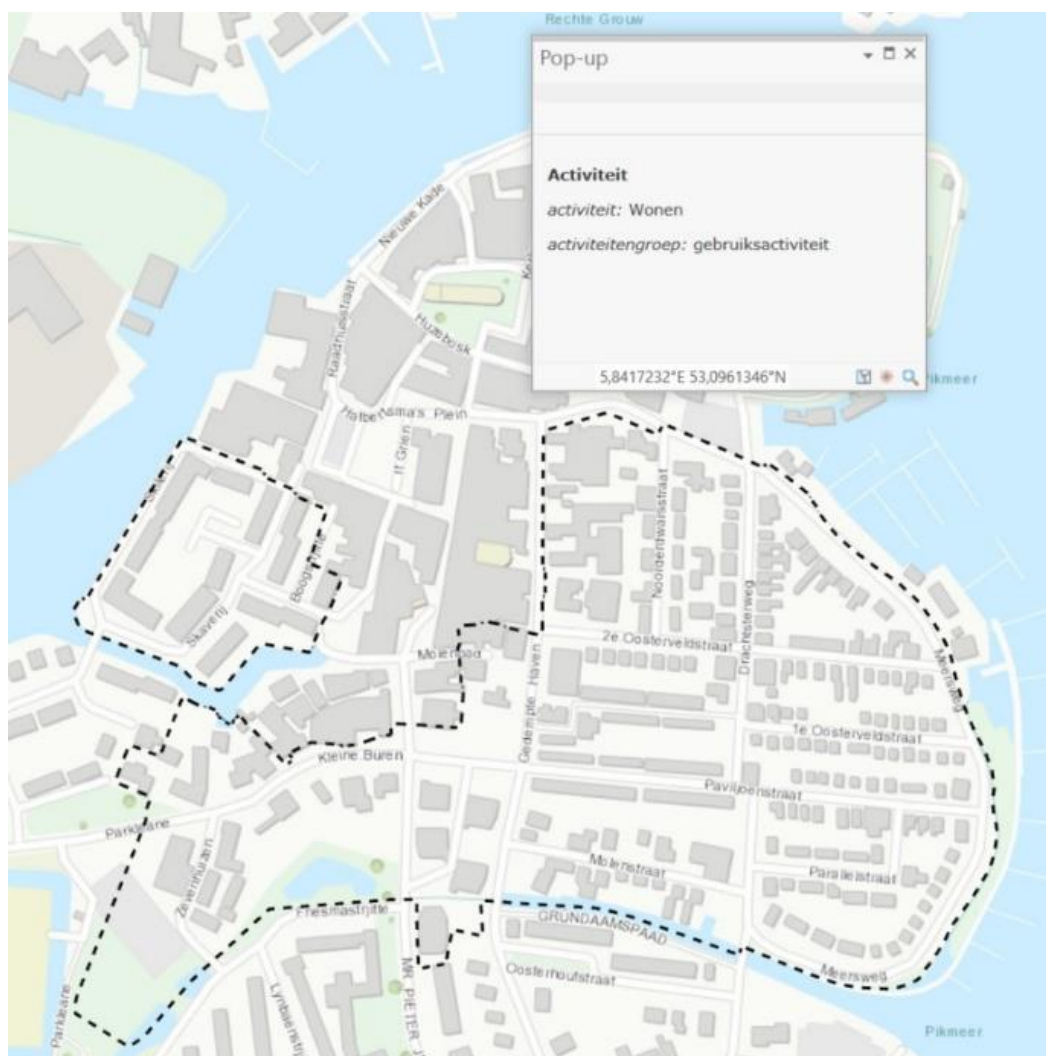
De annotatie Activiteit maakt een activiteitgerichte bevraging van regels in het DSO mogelijk. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Activiteitengroep zorgt er voor dat de werkingsgebieden van een bepaalde groep activiteiten worden weergegeven op een kaartbeeld. Activiteitengroep kan worden gekozen uit een limitatieve waardelijst.

Een voorbeeld van een activiteit is Wonen. De activiteit Wonen behoort tot de Activiteitengroep Gebruiksactiviteit, één van de waarden van de waardelijst Activiteitengroep. Wanneer regels over de activiteit Wonen worden geannoteerd met de Activiteitengroep Gebruiksactiviteit zorgt de symboolcode van deze Activiteitengroep voor weergave van een transparant vlak begrensd met een middeldikke onderbroken lijn zoals weer gegeven in Figuur 10.

Figuur 10 Voorbeeldweergave Activiteitengroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van activiteiten die behoren tot de Activiteitsgroep Gebruiksactiviteit door middel van de annotatie-eigenschap Activiteitsgroep en de waarde Gebruiksactiviteit met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 11.

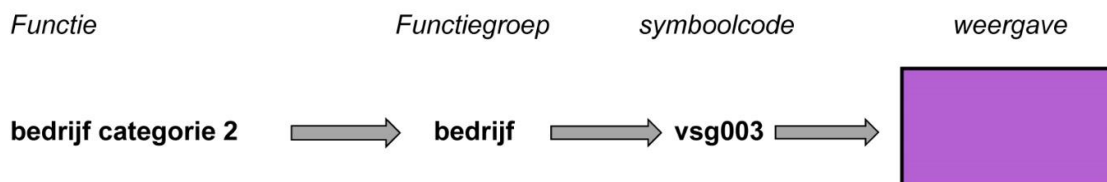
Figuur 11 Voorbeeld weergave Activiteit Wonen op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Activiteitengroep en waarde Gebruiksactiviteit

6.4.2 Functie

In uitzonderlijke gevallen kunnen, met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, in de omgevingsverordening regels worden gesteld over activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor de fysieke leefomgeving. Dit abstracte criterium kan concreet worden toegepast door het gebied waar een functie van toepassing is met coördinaten te begrenzen en de annotatie

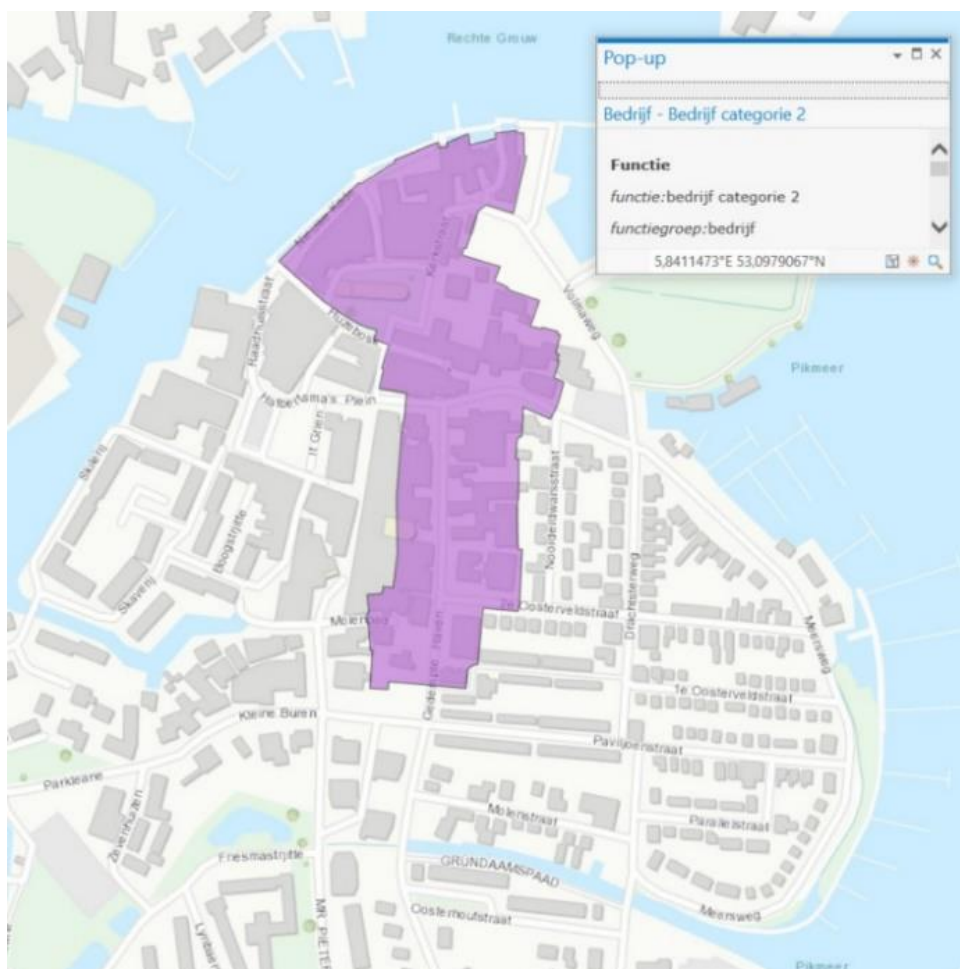
Functie toe te voegen. De annotatie Functie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Functiegroep zorgt er voor dat de werkingsgebieden van een bepaalde groep functies worden weergegeven op een kaartbeeld. Functiegroep kan worden gekozen uit een limitatieve waardelijst.

Een voorbeeld van een functie is Bedrijf categorie 2. De functie Bedrijf categorie 2 behoort tot de Functiegroep Bedrijf, één van de waarden van de waardelijst Functiegroep. Wanneer regels over de functie Bedrijf categorie 2 worden geannoteerd met de Functiegroep Bedrijf zorgt de symboolcode van deze Functiegroep voor weergave met een paarse kleur zoals weer gegeven in Figuur 12.

Figuur 12 Voorbeeldweergave Functiegroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van functies die behoren tot de Functiegroep Bedrijf door middel van de annotatie-eigenschap Functiegroep en de waarde Bedrijf met een paars vlak op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 13.

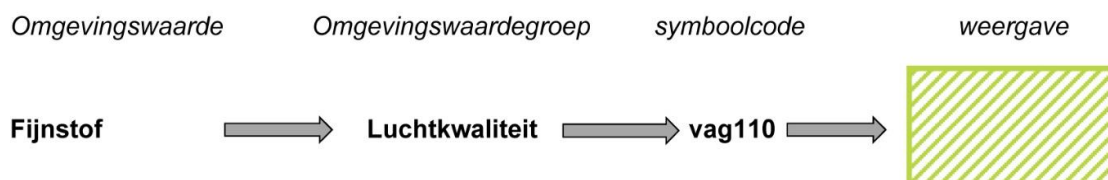

Figuur 13 Voorbeeld weergave Functie Bedrijf categorie 2 op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Functiegroep en waarde Bedrijf

6.4.3 Omgevingswaarde

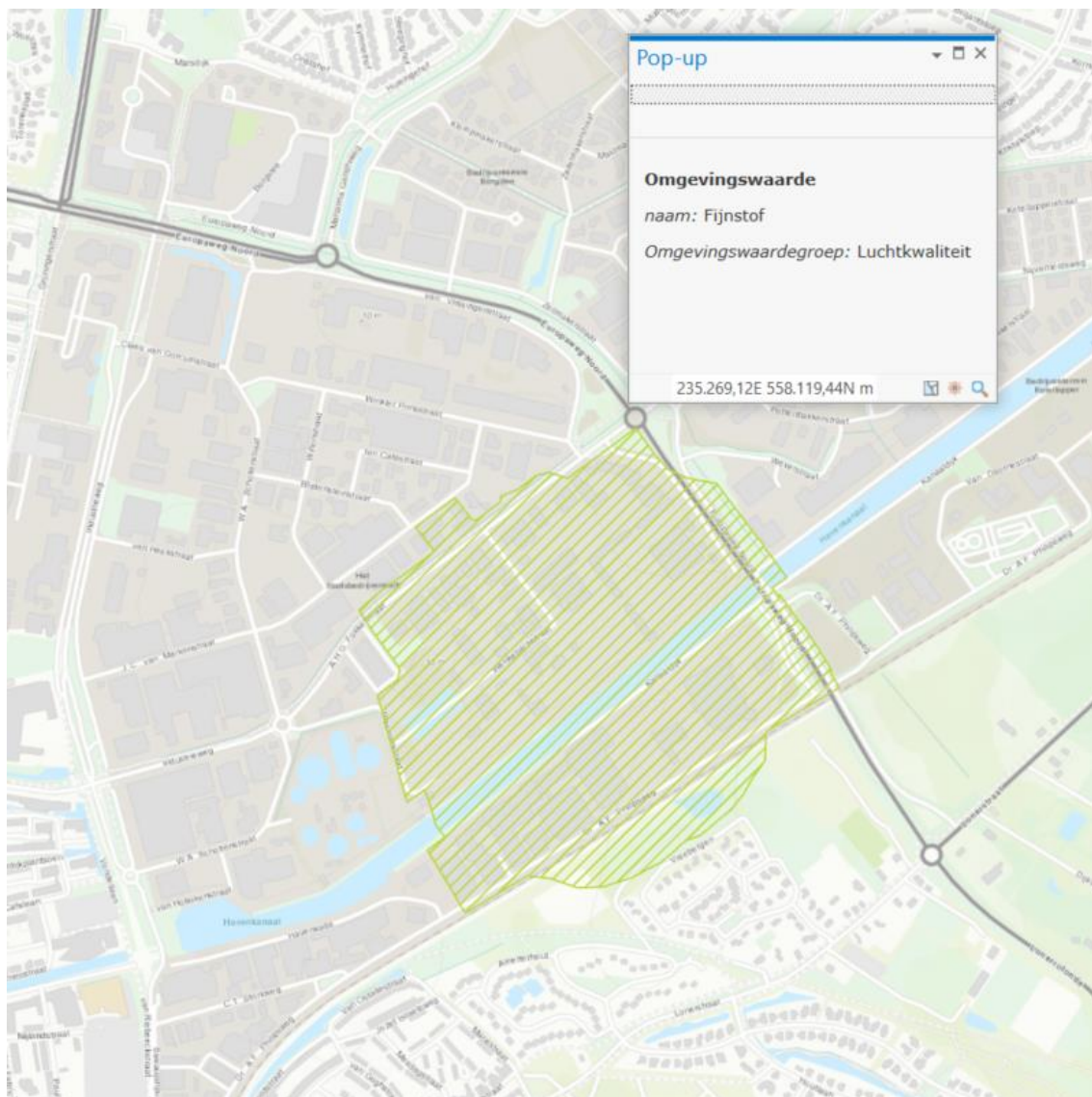
De annotatie Omgevingswaarde maakt machine-leesbaar duidelijk dat een regel gaat over een omgevingswaarde als gedefinieerd in de Omgevingswet. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Omgevingswaardegroep zorgt er voor dat de werkingsgebieden van een bepaalde groep omgevingswaarden worden weergegeven op een kaartbeeld. Voor Omgevingswaardegroep bestaat een uitbreidbare waardelijst. De eigenschappen Waarde en Eenheid zorgen er voor dat alle waarden die een specifieke omgevingswaarde in de verschillende gebieden heeft op een kaartbeeld worden weergegeven. De eigenschap Eenheid heeft een uitbreidbare waardelijst.

Een voorbeeld van een omgevingswaarde is Fijnstof. De omgevingswaarde Fijnstof behoort tot de Omgevingswaardegroep Luchtkwaliteit, één van de waarden van de waardelijst Omgevingswaardegroep. Wanneer regels over de omgevingswaarde Fijnstof worden geannoteerd met de Omgevingswaardegroep Luchtkwaliteit zorgt de symboolcode van deze Omgevingswaardegroep voor weergave van een lichtgroene lijnarcering van linksonder naar rechtsboven zoals weer gegeven in Figuur 14.

Figuur 14 Voorbeeldweergave Omgevingswaardegroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van omgevingswaarden die behoren tot de Omgevingswaardegroep Luchtkwaliteit door middel van de annotatie-eigenschap Omgevingswaardegroep en de waarde Luchtkwaliteit met een lichtgroene lijnarcering van linksonder naar rechtsboven op het kaartbeeld weergegeven; door de eigenschappen Waarde en Eenheid worden de waarden die de omgevingswaarde heeft per gebied op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 15.

Figuur 15 Voorbeeld weergave omgevingswaarde Fijnstof op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Omgevingswaardegroep, waarde Luchtkwaliteit en de eigenschappen Waarde en Eenheid

6.4.4 Omgevingsnorm

Omgevingsnorm is een annotatie die wordt gebruikt wanneer het gewenst is om in een OW-besluit normen (anders dan omgevingswaarden) voor verschillende gebieden in verschillende waarden uit te drukken en op een kaartbeeld weer te geven. De annotatie Omgevingsnorm maakt machine-leesbaar duidelijk dat een regel zo'n omgevingsnorm is. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen.

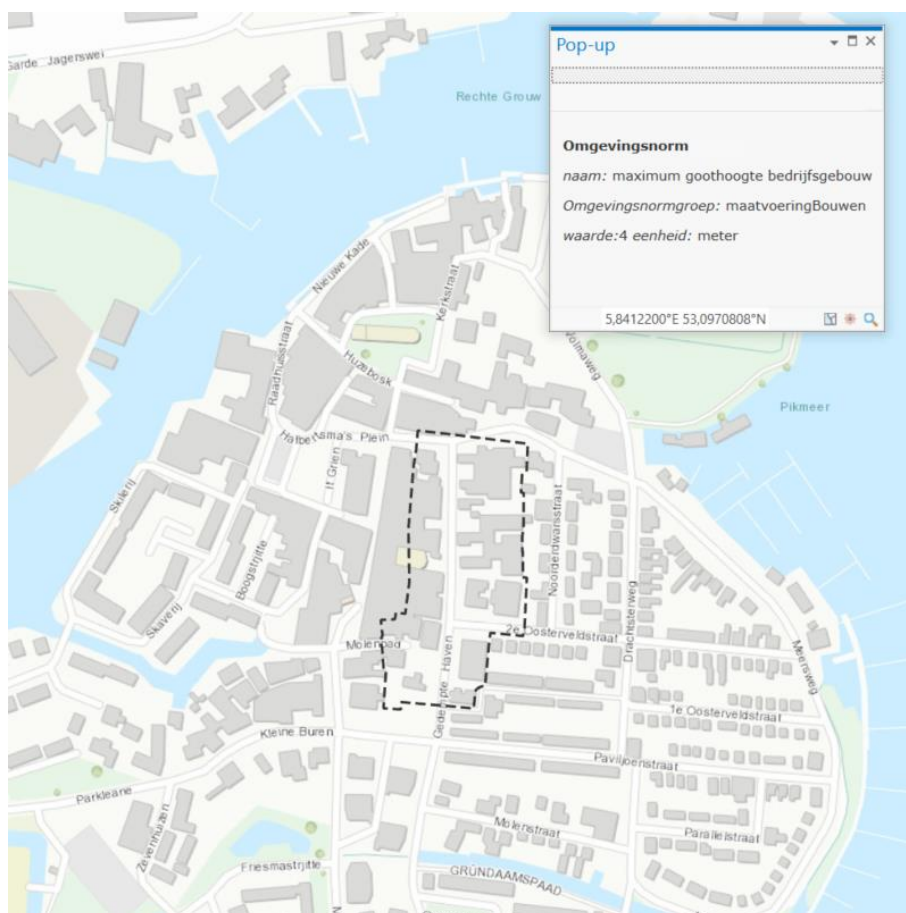
De eigenschap Omgevingsnormgroep maakt het mogelijk om de werkingsgebieden van een bepaalde groep omgevingsnormen op een kaartbeeld weer te geven. Voor Omgevingsnormgroep bestaat een uitbreidbare waardelijst. De eigenschappen Waarde en Eenheid zorgen er voor dat alle waarden die een specifieke omgevingsnorm in de verschillende gebieden heeft op een kaartbeeld worden weergegeven. De eigenschap Eenheid heeft een uitbreidbare waardelijst.

Een voorbeeld van een omgevingsnorm is 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw'. De omgevingsnorm 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw' behoort tot de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken, één van de waarden van de waardelijst Omgevingsnormgroep. Wanneer regels over de omgevingsnorm 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw' worden geannoteerd met de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken zorgt de symboolcode van deze Omgevingsnormgroep voor weergave van een transparant vlak begrensd met een middeldikke onderbroken lijn zoals weer gegeven in Figuur 16.

Figuur 16 Voorbeeldweergave Omgevingsnormgroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van omgevingsnormen die behoren tot de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken door middel van de annotatie-eigenschap Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld weergegeven; door de eigenschappen Waarde en Eenheid worden de waarden die de omgevingsnorm heeft per gebied op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 17.

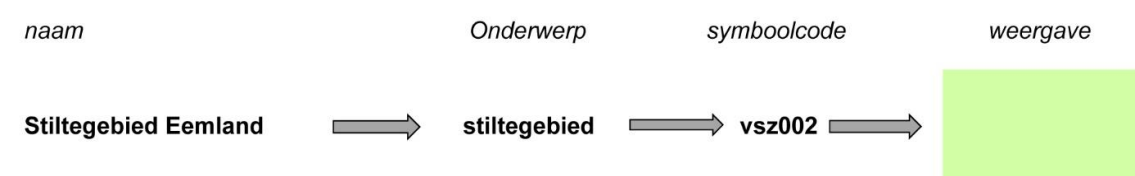

Figuur 17 Voorbeeld weergave omgevingsnorm maximum goothoogte bedrijfsgebouwen op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Omgevingsnormgroep, waarde Maatvoering bouwwerken en de eigenschappen Waarde en Eenheid

6.4.5 *Onderwerp*

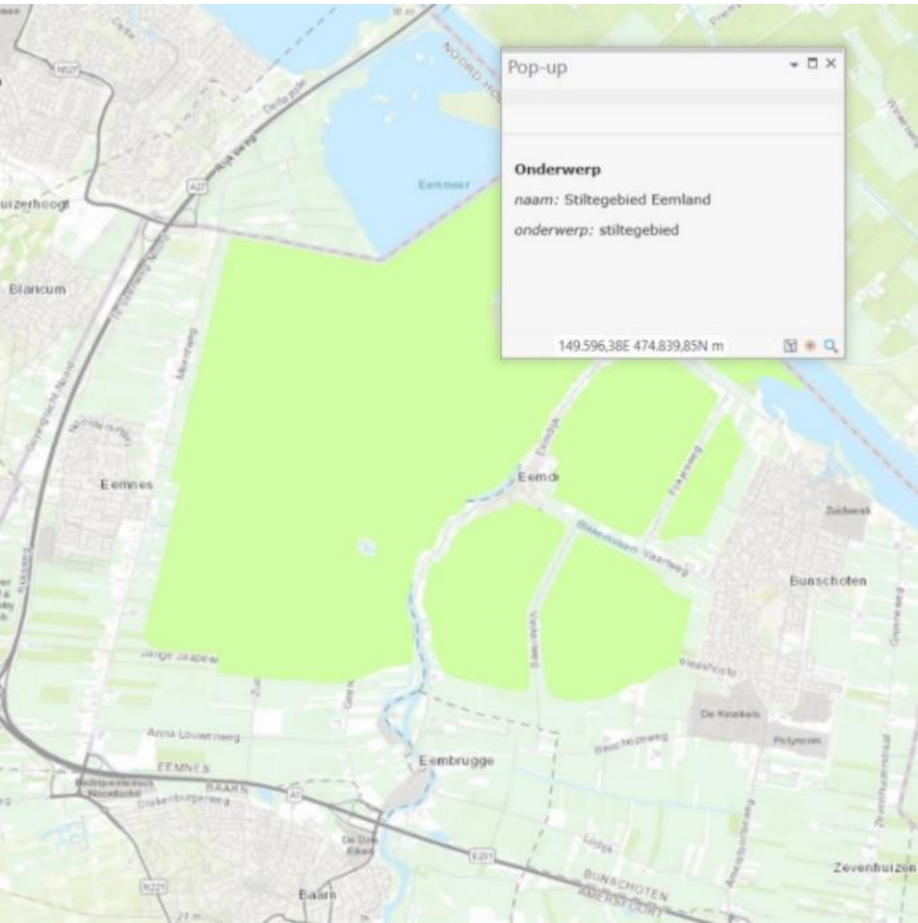
Onderwerp geeft een korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat. De annotatie Onderwerp zorgt er voor dat onderdelen met dezelfde Onderwerp-annotatie met dezelfde symboliek op een kaartbeeld worden weergegeven. Voor Onderwerp bestaat een uitbreidbare waardelijst.

Eén van de waarden van de waardelijst Onderwerp is Stiltegebied. Wanneer regels over stiltegebieden worden geannoteerd met het Onderwerp Stiltegebied zorgt de symboolcode van dit onderwerp voor weergave met een lichtgroene kleur zoals weer gegeven in Figuur 18.

Figuur 18 Voorbeeldweergave Onderwerp

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van een stiltegebied door middel van de annotatie Onderwerp Stiltegebied met een lichtgroene kleur op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 19.

Figuur 19 Voorbeeld weergave Stiltegebied op kaartbeeld d.m.v. annotatie Onderwerp Stiltegebied

6.4.6 *Beperkingengebied*

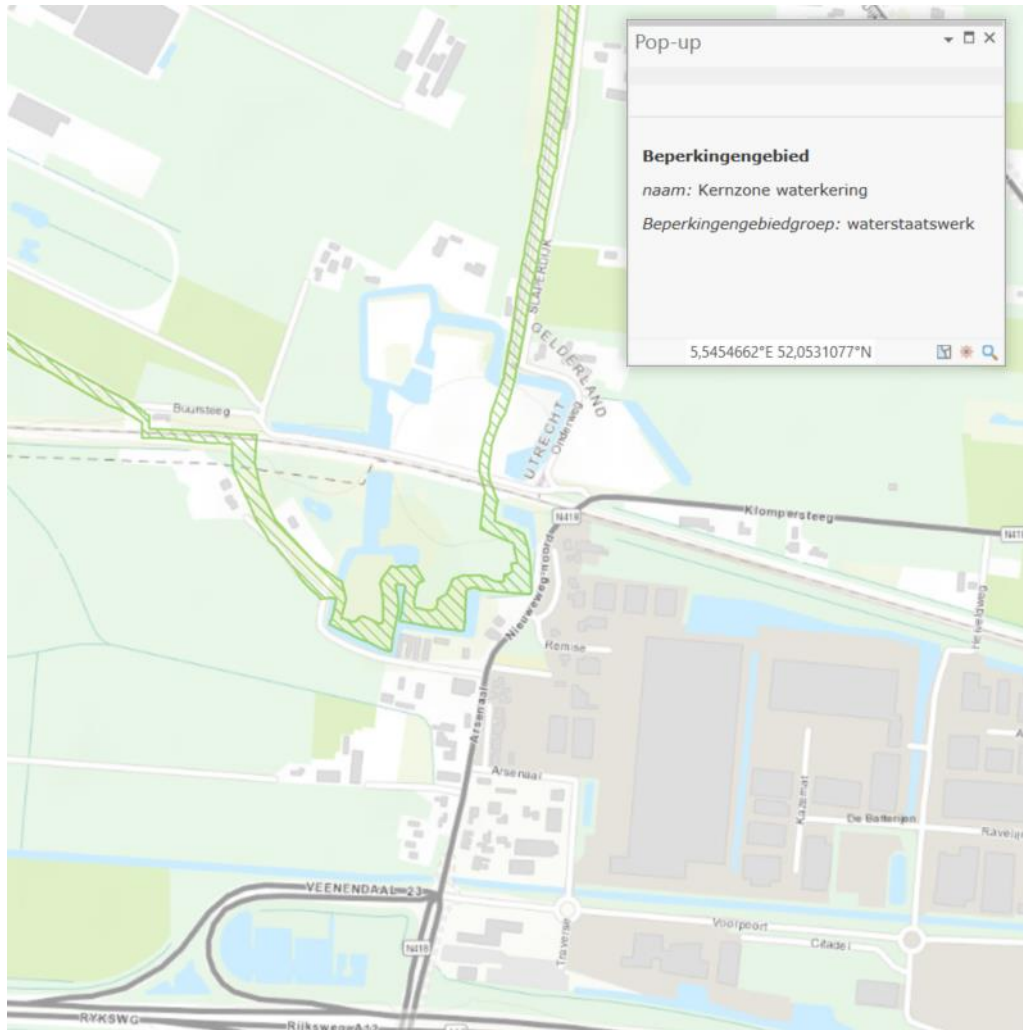
De annotatie Beperkingengebied maakt machine-leesbaar duidelijk dat een regel gaat over een beperkingengebied als gedefinieerd in de Omgevingswet. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Beperkingengebiedgroep zorgt er voor dat de werkingsgebieden van beperkingengebieden gegroepeerd worden weergegeven op een kaartbeeld. Voor Beperkingengebiedgroep bestaat een limitatieve waardelijst.

Een voorbeeld van een beperkingengebied is kernzone waterkering. Het beperkingengebied kernzone waterkering behoort tot de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk, één van de waarden van de waardelijst Beperkingengebiedgroep. Wanneer regels over het beperkingengebied kernzone waterkering worden geannoteerd met de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk zorgt de symboolcode van deze Beperkingengebiedgroep voor weergave van een middengroene lijnarcering van linksboven naar rechtsonder zoals weer gegeven in Figuur 20.

Figuur 20 Voorbeeldweergave Beperkingengebiedgroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van beperkingengebieden die behoren tot de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk door middel van de annotatie-eigenschap Beperkingengebiedgroep en de waarde Waterstaatswerk met een middengroene lijnarcering van linksboven naar rechtsonder op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 21.

Figuur 21 Voorbeeld weergave beperkingengebied kernzone waterkering op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Beperkingengebiedgroep en de waarde Waterstaatswerk

7

Openstaande vragen en issues

Vraag / Issue	Omschrijving
Metadata uitwerken	De huidige genoemde metadata zijn nog niet definitief vastgesteld. Wellicht zal deze nog aangepast worden.
Plaats van Begripsbepalingen en Meet- en rekenbepalingen	In deze TPOD is bepaald dat alle begripsbepalingen en meet- en rekenbepalingen in respectievelijk artikel Begripsbepalingen en artikel Meet- en rekenbepalingen in hoofdstuk 1 moeten staan. Alternatief is dat in deze artikelen een verwijzing wordt gedaan naar deze bepalingen in een bijlage bij de regels
Systematiek van Meet- en rekenbepalingen	In deze TPOD is bepaald dat voor Meet- en regelbepalingen gebruik wordt gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst. Als alternatief wordt voorgesteld om gebruik te maken van een annotatie.
Tekstelement Afdeling	Voor de omgevingsverordening moet worden bepaald of het tekstelement Afdeling, in afwijking van de huidige uniforme structuur, verplicht moet worden gebruikt.
Opschrift bij sub- en sub-subparagraaf	Voor de omgevingsverordening moet worden bepaald of een opschrift voor een sub- en subsubparagraaf, in afwijking van de huidige uniforme structuur, facultatief kan worden gesteld.
Flexibiliteit bij nummering van wijziging artikelen	Bij een wijziging van de omgevingsverordening kan het voorkomen dat tekstelementen worden toegevoegd, waardoor de nummering niet meer klopt. De standaard laat nu niet toe dat artikelen een afwijkende nummering krijgen, zoals artikel 19A dat tussen de artikelen 19 en 20 wordt geplaatst.
Voorbeelden en figuren	De voorbeelden en figuren in deze TPOD lichten het mechanisme toe (hoe werkt het?), maar zijn veelal ontleend aan situaties die met name in het omgevingsplan van toepassing zijn. De voorbeelden en figuren dienen toegespitst te worden op situaties die meer op de omgevingsverordening toegesneden zijn.
Functietoedeling vs. 'beschermende nevenfuncties'	Het gebruik van de annotatie Functie zal door provincies in uitzonderlijke gevallen gebruikt worden. Om het exclusieve gebruik van Functie bij gemeenten te houden, zou door provincies gebruik kunnen worden gemaakt van 'beschermende nevenfuncties'. Deze optie dient nader onderzocht te worden.
Geluidproductieplafond	In de Aanvullingswet Geluid wordt provincies opgedragen geluidproductieplafonds vast te stellen. Uitgezocht moet worden of geluidproductieplafond onderdeel uitmaakt van de omgevingsverordening of dat het een apart besluit betreft.
Waardelijsten aanvullen	De inhoud van de waardelijsten van Activiteit, Functie en Onderwerp en Thema zal in samenwerking tussen provincies, gemeenten en waterschappen verder worden aangevuld.

Gebruik van Annotaties	Naar aanleiding van het besluit in het OGB zullen BG een annotatiestrategie opstellen. In samenhang daarmee zal moeten worden bepaald of en zo ja welke annotatie verplicht blijven/worden.
Eigenschap Verplichtingsoort	De waardelijst behorende bij de eigenschap Verplichtingsoort is nu een limitatieve lijst. Bespreken of dat een uitbreidbare waardelijst moet zijn.

8 Bijlagen

Bijlage 1 Ontwerpkeuzen

Voor de omgevingsverordening zijn geen 'van de standaard' afwijkende ontwerpkeuzen van toepassing.

Bijlage 2 Toelichting op hoofdlijnen van STOP en IMOP

Modellering

In het kort bestaat het model uit objecttypen, annotaties en waardenlijsten waarmee een OW-besluit verrijkt kan worden. De annotaties binnen een OW-besluit zorgen voor de machine-leesbaarheid. Het bovenliggende STOP-model beschrijft hoe deze annotaties (subject, eigenschap en waarde) in het model passen. Deze annotatie is gekoppeld aan de tekst en het werkingsgebied. Hierdoor kunnen de verschillende waarden van een normerende regel verbonden worden met verschillende werkingsgebieden.

Verklaring model

De bovenstaande abstracte beschrijving van het model wordt gevisualiseerd in UML klassediagrammen in Bijlage 3. Individuele elementen in het model (die voor de scope van dit document objecttypen genoemd zijn) worden in meer detail toegelicht in de objectcatalogus (STOP/TPOD vocabulaire). Het gebruik van UML klassediagrammen en het gebruik van de termen objecttype / objectcatalogus dienen niet vanuit een software-implementatie perspectief geïnterpreteerd te worden.

Daarentegen zijn deze een ondersteuningsmiddel om het toepassingsprofiel voor de OW-besluiten en de inhoud en structuur ervan, beter te begrijpen. De diagrammen, de objecttypen daarin en de objectcatalogus tonen:

- Wat de mogelijkheden zijn om een OW-besluit te verrijken met annotaties (die ervoor zorgen dat het OW-besluit machine-leesbaar en op een standaard manier uitwisselbaar wordt).
- Welke elementen in OW-besluiten met annotaties verrijkt kunnen worden.
- Waaruit de annotaties kunnen bestaan in welk document/besluit (welke gegevens hierin kunnen voorkomen).

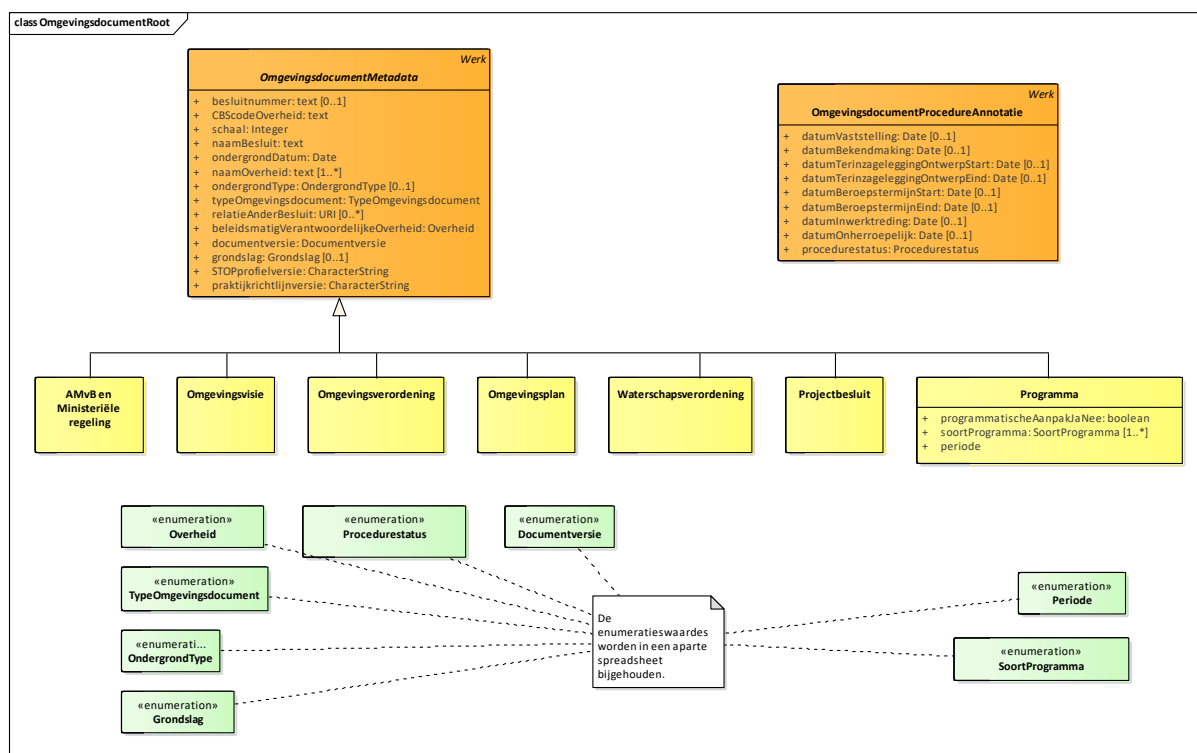
Een objecttype is een blok in de diagrammen, zoals OW-besluit. Van een objecttype kan informatie bijgehouden worden in eigenschappen, zoals datumVaststelling.

In Bijlage 3 wordt uitleg gegeven over de diagrammen, de relaties tussen de objecttypen en de verschillende kleuren van de objecttypen.

Bijlage 3 UML klassediagrammen voor OW-besluiten

A. UML klassediagram voor metadata van OW-besluiten

Figuur 22 geeft in een UML-diagram de annotaties weer die aan een OW-besluit kunnen worden toegevoegd op documentniveau. De getoonde objecten horen bij imop:OfficiëlePublicatieDocument en zijn in de verschillende TPOD vocabulaires voor de desbetreffende OW-besluiten specifiek uitgewerkt.

Figuur 22 UML klassediagram met de beschikbare annotaties op Documentniveau

Er zijn verschillende niveaus waarop een OW-besluit verrijkt kan worden met annotaties. De annotaties op documentniveau gelden voor het volledige OW-besluit (op een document/besluit als geheel).

Het kleurgebruik in de diagram is een aanvullende illustratie om aan te geven op welk niveau de objecttypen en eigenschappen geldig zijn en uit welk model deze afkomstig zijn:

- TPOD-onderdelen en eigenschappen die geldig zijn voor elk documenttype binnen het domein van de Omgevingswet met oranje aangegeven.
- TPOD-objecttypen en eigenschappen die niet horen bij één bepaald documenttype (maar die specifiek zijn voor één bepaald, of enkele, documenttype(n)) zijn met geel aangegeven.
- Waardenlijsten zijn met groen aangegeven (deze geven aan waar een bepaalde eigenschap uit kan bestaan).

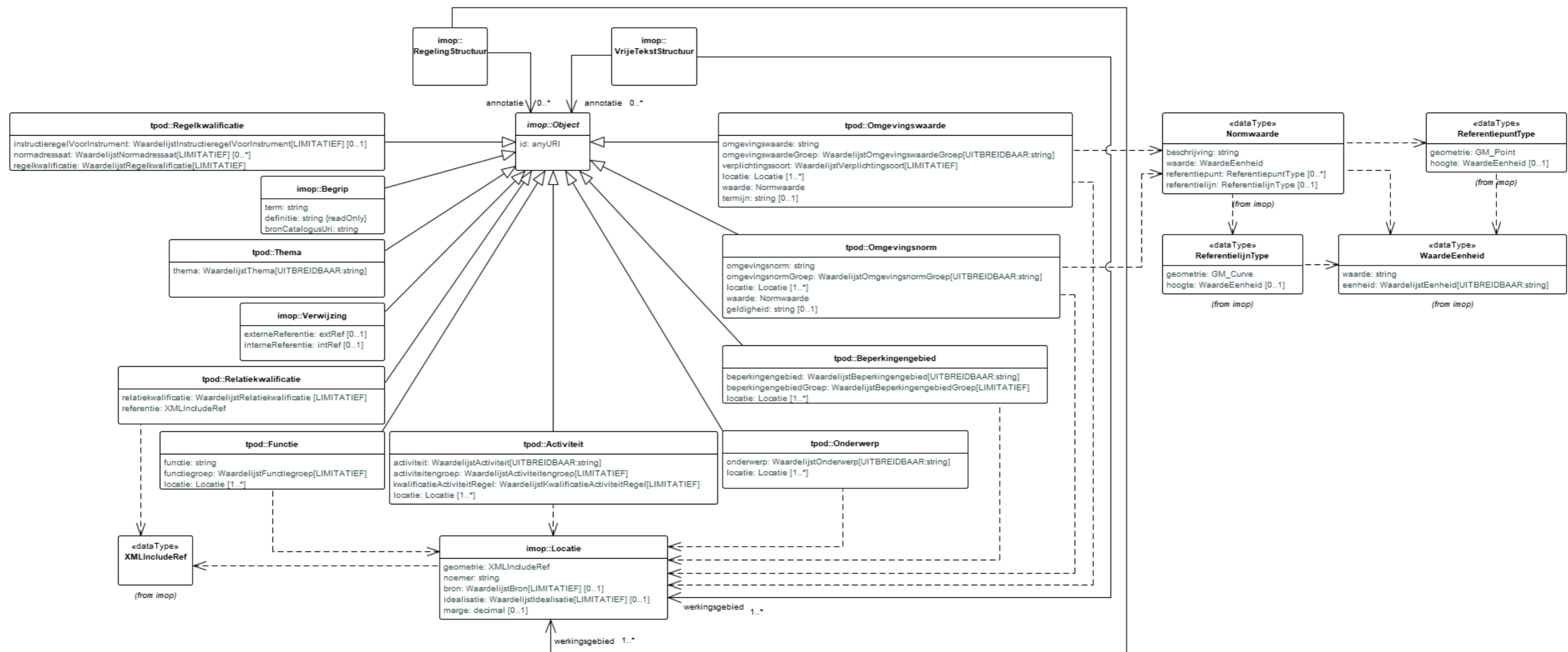
B. UML klassediagram met annotaties voor de Omgevingsverordening

Daar waar de annotaties op documentniveau die in Figuur 22 zijn weergegeven het OW-besluit als geheel verrijken met metadata, beschrijft Figuur 23 de mogelijkheden om specifieke stukken tekst in de omgevingsverordening te kunnen annoteren met semantiek.

In Tabel 8 zijn de klassen (kolom "Klasse") en eigenschappen (kolom "Eigenschap") uit Figuur 23 gespecificeerd. Voor iedere klasse, eigenschap en waardelijst zijn definities (kolom "Definitie"), het verplichte of optionele gebruik (kolom "Verplicht/ Optioneel"), het waardebereik (kolom "Waardebereik") en de toepassing voor de weergave van het OW-besluit (kolom "Weergavekenmerk") aangeduid.

Voor waardelijsten biedt Tabel 8 enkel de namen en definities. De waarden van waardelijsten (de vulling) worden separaat beschikbaar gesteld. Waardelijsten die eindigen op "[UITBREIDBAAR:string]" zijn uitbreidbaar; er mag gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden, maar er mag ook een eigen waarde gebruikt worden die via een "string" veld gedefinieerd kan worden.

Waardelijsten die eindigen op "[LIMITATIEF]" zijn limitatief; er moet een waarde gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. De waarden van waardelijsten (de vulling) worden separaat beschikbaar gesteld.

Figuur 23 UML klassediagram met de beschikbare annotaties voor de Omgevingsverordening

Tabel 8 Specificatie van klassen en attributen van annotaties voor de Omgevingsverordening

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
Regeling- Structuur		De geconsolideerde versie van een OW-besluit met regels.			
VrijeTekst- Structuur		Voor de definitie hiervan wordt verwezen naar IMOP documentatie.			
Begrip		Een eenheid van kennis, bestaande uit een term en een definitie.		Optioneel	
	term	De naam van het begrip.	string	Verplicht	
	definitie	De omschrijving van de term, die de term definieert.	string	Verplicht	
	bronCatalogusUri	De uniform resource identifier (URI) van het begrip in de DSO catalogus.	string	Verplicht	
Verwijzing		De verwijzing vanuit een regel naar een tekstelement.		Optioneel	
	externeReferentie	De verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document.	extRef	Optioneel	
	interneReferentie	De verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document.	intRef	Optioneel	
Object		Object dat onderdeel uitmaakt van een besluit.		Optioneel	
	id	De unieke identifier van het object.	anyURI	Verplicht	
Locatie		Een op zichzelf staande geometrische afbakening van een ruimte in de fysieke leefomgeving.		Verplicht	
	geometrie	Een vlak of volume, d.m.v. coördinaten op een kaart weergegeven en begrensd, dat een representatie is van een gebied in de fysieke leefomgeving.	XMLIncludeRef	Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
	noemer	De tekstuele beschrijving van de locatie.	string	Verplicht	
	bron	De bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie.	Waardelijst- Bron[LIMITATIEF]	Optioneel	
	idealisatie	De manier waarop de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is.	Waardelijst- Idealisatie[LIMITATIEF]	Optioneel	
	marge	De afstand in meters waarmee de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden.	decimal	Optioneel	
Omgevings- norm		Een norm, niet zijnde een omgevingswaarde, die op meerdere locaties voorkomt en daar verschillende waarden heeft.		Optioneel	
	omgevings- norm	De naam van de omgevingsnorm.	string	Verplicht	
	omgevings- normGroep	De categorie waartoe de omgevingsnorm behoort.	Waarde- lijstOmge- vings- norm- Groep[UITBREIDBAAR:string]	Verplicht	Ja
	locatie	Het gebied waar de omgevingsnorm geldt.	Locatie	Verplicht	
	waarde	De numeriek uitgedrukte of in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	Normwaarde	Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
	geldigheid	De periode waarin de omgevingsnorm geldt. Geldigheid is een optionele annotatie die gebruikt kan worden wanneer een norm slechts in een bepaalde periode geldt.	string	Optioneel	
Functie		Een functie is het gebruiksdoel of de bijzondere eigenschap die een onderdeel van de fysieke leefomgeving op een bepaalde locatie heeft.		Optioneel	
	functie	De naam van de functie.	string	Verplicht	
	functiegroep	De categorie waartoe de functie behoort.	Waardelijst-Functie-groep[LIMITATIEF]	Verplicht	Ja
	locatie	De locatie waar een functie aan is toegekend.	Locatie	Verplicht	
Thema		Kernachtige weergave van de grondgedachte achter een onderdeel van het OW-besluit.		Optioneel	
	thema	De naam van het thema.	Waardelijst-Thema[UITBREIDBAAR:string]	Verplicht	Ja
Onderwerp		Korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat.		Optioneel	
	onderwerp	De naam van het onderwerp.	Waardelijst-Onderwerp[UITBREIDBAAR:string]	Verplicht	Ja
	locatie	Het gebied waar het onderwerp van toepassing is.	Locatie	Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
Relatiekwalificatie		Element om de relatie tussen twee verschillende regels aan te duiden. Annotatie die een bijzondere verhouding tussen twee verschillende regelteksten kwalificeert.		Optioneel	
	Relatiekwalificatie	De naam van de relatiekwalificatie.	Waardelijst- Relatiekwalificatie[LIMITATIEF]	Verplicht	
	referentie	De identificatie van de regeltekst waartoe een andere regeltekst in een gekwalificeerde relatie staat, vastgelegd in de workIdentifier van de betreffende regeltekst, opgebouwd volgens de standaard Akoma Ntoso Naming Convention.	XMLIncludeRef	Verplicht	
Regelkwalificatie		Eigenschap die vastlegt tot welke soort een regel behoort.		Optioneel	
	instructieregelVoorInstrument	Type instrument waarvoor de instructieregel bedoeld is.	WaardelijstInstructieregelVoorInstrument[LIMITATIEF]	Optioneel	
	normadres-saat	De doelgroep – een categorie personen of organisatie(s) - tot wie de regeltekst gericht is, alleen te gebruiken wanneer InstructieregelVoorInstrument de waarde 'uitoefening taak of bevoegdheid' heeft.	Waardelijst-Normadres-saat[LIMITATIEF]	Optioneel	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
	regelkwalificatie	De naam van de regelkwalificatie.	Waardelijst-Regelkwalificatie[LIMITATIE F]	Verplicht	
Omgevings- waarde		Norm als bedoeld in afdeling 2.3 Ow die de gewenste staat of kwaliteit van (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving, de toelaatbare belasting door activiteiten en/of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastlegt.		Optioneel	
	omgevings- waarde	De naam van de omgevingswaarde.	string	Verplicht	
	omgevings- waardeGroep	De categorie waartoe de omgevingswaarde behoort.	WaardelijstOmgevingswaarde-Groep[UITBREIDBAAR:string]	Verplicht	Ja
	verplichting- soort	De soort verplichting die door het vaststellen van de omgevingswaarde wordt opgelegd.	Waardelijst-Verplichting-soort[LIMITATIE F]	Verplicht	
	locatie	Het gebied waar de omgevingswaarde geldt.	Locatie	Verplicht	
	waarde	De numeriek uitgedrukte of in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	Normwaarde	Verplicht	
	termijn	De termijn waarbinnen aan de verplichting moet zijn voldaan.	string	Optioneel	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
Beperkingen- gebied		Een beperkingengebied is een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar vanwege de aanwezigheid van een werk of object regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object.		Optioneel	
	beperkingen- gebied	De naam van het beperkingengebied.	Waardelijst- Beperkingen- ge- bied[UITBREI DBAAR:string]	Verplicht	
	beperkingen- gebiedGroep	De categorie waartoe een beperkingengebied behoort.	Waardelijst- Beperkingen- gebied- Groep[LIMITA TIEF]	Verplicht	Ja
	locatie	De locatie die het beperkingengebied vormt.	Locatie	Verplicht	
Activiteit		Een activiteit is ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd.		Optioneel	
	activiteit	De naam van de activiteit.	Waardelijst- Activi- teit[UITBREID BAAR:string]	Verplicht	
	activiteiten- groep	De categorie waartoe de activiteit behoort.	Waardelijst- Activiteiten- groep[LIMITA TIEF]	Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
	kwalificatie- ActiviteitRegel	Eigenschap die aangeeft tot welke regelsoort een regel over een activiteit behoort.	Waardelijst- Kwalificatie- ActiviteitRe- gel[LIMITATIE F]	Verplicht	
	locatie	De locatie waar een activiteit aan is toegekend	Locatie	Verplicht	
Normwaarde		De numeriek uitgedrukte of in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.		Verplicht	
	beschrijving	De in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	string	Verplicht	Ja
	waarde	De numeriek uitgedrukte waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	WaardeEen- heid	Verplicht	Ja
	referentiepunt	Het vooraf vastgestelde punt waarop gemeten dient te worden of aan de Normwaarde voldaan wordt	Referentie- puntType	Optioneel	
	referentielijn	De vooraf vastgestelde lijn waarop gemeten dient te worden of aan de Normwaarde voldaan wordt	Referentie- lijnType	Optioneel	
GM_Curve		Lijngeometrie		Verplicht	
GM_Point		Puntgeometrie		Verplicht	
Referentie- lijnType		De specifieke invulling van de referentielijn		Verplicht	
	geometrie	De beschrijving van de positie middels coördinaten	GM_Curve	Verplicht	
	hoogte	De hoogte of diepte van de geometrie ten opzichte van NAP of het maaiveld	WaardeEen- heid	Optioneel	
Referentie-		De specifieke invulling van het referentiepunt		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
puntType	geometrie	De beschrijving van de positie middels coördinaten	GM_Point	Verplicht	
	hoogte	De hoogte of diepte van de geometrie ten opzichte van NAP of het maaiveld	WaardeEen- heid	Optioneel	
Waardelijst- Bron[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst waaruit de bron geselecteerd kan worden		Verplicht	
Waarde- lijstEen- heid[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst met grootheden waarmee de eenheid van de numerieke waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm kan worden uitgedrukt.		Verplicht	Ja
WaardeEen- heid		De combinatie van waarde en eenheid in het geval de waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm numeriek is uitgedrukt.		Verplicht	Ja
	waarde	De numeriek uitgedrukte waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	string	Verplicht	Ja
	eenheid	De grootte waarin de numerieke waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm is uitgedrukt.	Waarde- lijstEen- heid[UITBREI DBAAR:string]	Verplicht	Ja
XMLInclu- deRef		De referentie van het element waarnaar verwezen wordt.		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
Waardelijst- TypeOmge- vingsdocu- ment[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst met de mogelijke soorten OW-besluiten.		Verplicht	
Waardelijst- Verplichting- soort[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij verplichtingsoort binnen Omgevings- waarde.		Verplicht	
Waarde- lijstOmge- vingswaarde- Groep[UITBR EIDBAAR:stri ng]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij omgevingswaardegroep.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Functie- groep[LIMITA TIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij functiegroep.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Onder- werp[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij onderwerp.		Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
Waardelijst-Regelkwalificatie[LIMITATIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij regelkwalificatie.		Verplicht	
WaardelijstInstructieregel-VoorInstrument[LIMITATIEF]		De limitatieve waardelijst met instrumenten waarmee kan worden aangegeven voor welk instrument de instructieregel is bedoeld.		Verplicht	
Waardelijst-Activiteitsgroep[LIMITATIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij activiteitsgroep.		Verplicht	Ja
WaardelijstOmgevingsnorm-Groep[UITBREIDBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij omgevingsnormgroep.		Verplicht	Ja
Waardelijst-Thema[UITBREIDBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij thema.		Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
Waardelijst- Beperkingen- ge- bied[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij beperkingengebied.		Verplicht	
Waardelijst- Normadres- saat[LIMITATI EF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij normadressaat binnen Regelkwalifi- catie.		Verplicht	
Waardelijst- Activi- teit[UITBREID BAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij activiteit.		Verplicht	
Waardelijst- Relatiekwalifi- ca- tie[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij relatiekwalificatie.		Verplicht	
Waardelijst- Beperkingen- gebied- Groep[LIMITA TIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij beperkingengebiedGroep.		Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waarde- bereik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
Waardelijst- Kwalificatie- ActiviteitRe- gel[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij kwalificatieActiviteitRegel binnen Activiteit.		Verplicht	
Waardelijst- Idealisa- tie[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij idealisatie.		Verplicht	
decimal		Het decimale talstelsel bestaande uit de cijfers 0 tot en met 9.		Verplicht	
extRef		External Reference is een standaard XML element waarmee kan worden gerefereerd.		Verplicht	
intRef		Internal Reference is een standaard XML element waarmee kan worden gerefereerd.		Verplicht	
string		Karakters gedefinieerd volgens standaarden zoals Unicode of ISO 8859-1.		Verplicht	

Bijlage 4 [Specifieke bijlagen per TPOD]